

Na Litwie spadł białoruski balon. „Czy rozumiemy zagrożenie? Zależy kto”

Fotomontaż Apolinary Klonowski, fot. ELTA

Na litewskim lotnisku spadł balon z przemycanymi białoruskimi papierosami. Analityk Marius Laurinavičius uważa, że rosyjskie i białoruskie służby specjalne od dawna wykorzystują element przestępczy do destabilizacji krajów zachodnich. »5

Czy Litwa jest wolna od antysemityzmu

»11-13

ISSN 1392-0405

A. Kieżun w składzie Polonijnej Rady Konsultacyjnej

»14-15

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brigita Lapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds.online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Anna Pieszko,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt),
Jolanta Balkiewicz — reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: Vš „Kurier Wilenski“

Druk: Vš „Vilnijos žodis“

Nakład: 2500 egz.

*Materiałów niezamówionych
redakcja nie zwraca.*

*Redakcja zastrzega sobie pra-
wo do skracania i adiustacji
tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie
odpowiada.*

*Opinie Czytelników zawarte
w ich listach nie zawsze są
zbieżne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
Im. Jana Olszewskiego

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt finansowany ze środków
Ministerstwa Spraw Zagranicznych w
ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy
za Granicą 2023” ogłoszonego przez
Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacja wyraża jedynie poglądy
autorów i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii
Prezesa Rady Ministrów i Fundacji
„Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Rosyjskie jajko będzie „wyhamowane” do 15 rubli, a cena wódki wzrośnie do 2,44 euro!

Aleksander Borowik

Bida coraz bardziej zagląda zastrachanym Rosjanom w oczy. W obawie przed możliwym niezadowoleniem swoich obywateli (czyt. potrzebą zakończenia wojny z Ukrainą) władze postanowiły więc skontrolować ceny żywności oraz wódki (a to już pachnie rewolucją!) w sieciach handlowych.

Federalna Służba Antymonopolowa postanowiła pójść — jak w sowieckich czasach — na kontrolę cen w kilkunastu sieciach handlowych, żeby uratować portfele Rosjan.

Jajka jako pierwsze zostaną wpisane na listę towarów ważnych społecznie.

Będą też przeanalizowane ceny chleba, mleka, mięsa i buraków w 14 (na razie...) sieciach handlowych.

Nieuzasadniony wzrost cen będzie podstawą do zastosowania środków antymonopolowych, czyli kar finansowych.

Według danych z 23 września ceny pasteryzowanego i sterylizowanego mleka wzrosły odpowiednio o 8,31 proc. i 9,62 proc. od końca ubiegłego roku. Wołowina zdrożała o 8,97 proc., baranina — o 20,43 proc., chleb — o 9,5 proc., ziemniaki — o 53,61 proc., biała kapusta — o 24,63 proc., a buraki — o 22,95 proc.

Ceny jajek wzrosły od początku tego roku o 42,4 proc. Na targowiskach 10 jajek można kupić za 65 rubli (0,62 euro), podczas gdy w supermarketach cena dochodzi do 150 rubli (1,43 euro).

WÓDKA DROŻEJE, BO KREML...

Rosyjskie ministerstwo finansów podniosło cenę

minimalną mocnych napojów alkoholowych — wódki, koniaku i brandy. Minimalna cena 0,5 l wódki wzrośnie do 299 rubli (w porównaniu z naszymi cenami — raptem do 2,44 euro), brandy — do 403 rubli, koniaku — 556 rubli. W tej chwili minimalna cena wódki wynosi 281 rubli, brandy — 375 rubli, a koniaku — 517 rubli. Podwyżka obowiązywać będzie do końca 2026 r.

Oficjalnie — ceny minimalne na napoje alkoholowe o mocy powyżej 28 proc. będą odzwierciedlały koszt legalnie wyprodukowanej jednostki towaru w całym łańcuchu dostaw.

Nieoficjalnie — wódka drożeje, bo Kreml chce więcej pieniędzy na wojnę z Ukrainą...

**KRÓLUJĄ PODRÓBK
„MUŻULMAŃSKIE”**

W Rosji od 2009 r. to Kreml ustala ceny minimalne na wódkę, tłumacząc to „walką z podrabianiem alkoholu”. od 2011 r. wprowadzono ceny minimalne na koniak, a od 2016 r. — na szampana.

W rzeczywistości tylko około połowy produkcji wódki w Rosji stanowi legalna produkcja. Reszta to nielegalne gorzelnie, zlokalizowane najczęściej w mużmańskich, najbiedniejszych regionach Rosji — Inguszetii, Czeczenii, Dagestanie, Kałmucji. Kontrolują je mafijne klany, a całość funkcjonuje przy wsparciu skorumpowanych urzędników.

P.S. Kierowcy w Rosji za litr benzyny Euro95 płacą ok. 0,6 euro, oleju napędowego — 0,7 euro, a litra LPG — 0,3 euro. Czołgi napędzane są darmowym dla wojska paliwem... ■

Drozsze zachodnie czekolady

Niemiecki producent czekolady Ritter Sport, który nie zamierza wynosić się z Rosji, już ogłosił, że ceny jego wyrobów wzrosły od 1 września o 40 proc. Amerykański Mars, który także nie opuścił rynku rosyjskiego zapowiedział, że od 9 września czekolady Dove zdrożały o 19 proc., a drażetki Skittles o 13 proc.

Oficjalna cena wódki wkrótce wzrośnie do 299 rubli, czyli 2,44 euro! **Fot. ELTA, opr. red.**

■ W sobotę w Szwecji i Estonii obchodzono 30-tą rocznicę zatonięcia promu Estonia Fot. EPA-ELTA

Sondaż: zgoda na ekshumację ofiar rzezi wołyńskiej warunkiem wejścia Ukrainy do UE?

Ponad 50 proc. ankietowanych uważa, że warunkiem wejścia Ukrainy do UE powinna być zgoda na ekshumację ofiar rzezi wołyńskiej - wynika z sondażu dla rp.pl. Badanie nawiązuje do mocnych deklaracji premiera Tuska i wicepremier Kosiniaka-Kamysza sprzed paru tygodni.

„Czy warunkiem wejścia Ukrainy do Unii Europejskiej powinna być zgoda na ekshumację ofiar rzezi wołyńskiej?” – zostali zapytani uczestnicy opublikowanego w niedzielę sondażu SW Research dla rp.pl. Jak wskazują wyniki – 52,6 proc. badanych zgadza się, że powinno być to warunkiem wejścia tego kraju do UE. Ne-

gatywnej odpowiedzi na pytanie udzieliło 19,6 proc. respondentów, z kolei pozostałe 27,8 proc. ankietowanych nie ma zdania w tej sprawie. Pozytywnej odpowiedzi na pytanie udzieliło 60,4 proc. mężczyzn i 45,7 proc. kobiet, a negatywnej 18,4 proc. mężczyzn i 20,8 proc. kobiet.

Przy okazji publikacji wyników badania – portal przypomniał, że w lipcu wicepremier i minister obrony Władysław Kosiniak-Kamysz stwierdził w Polsce, że „Ukraina nie może zostać przyjęta do UE, dopóki Warszawa i Kijów nie rozwiążą kwestii rzezi wołyńskiej”. „Uważam, że bez zakończenia

tej sprawy, bez uszanowania i upamiętnienia ofiar nie ma mowy o wejściu Ukrainy do Unii Europejskiej” – dodał miesiąc później w rozmowie z Polskim Radiem.

Podobne stanowisko zajął premier Donald Tusk, który – jak przypomniano w rp.pl – powiedział w sierpniu, że Ukraina nie będzie członkiem UE bez polskiej zgody. „Nie zamierzam upominać Ukraińców, którzy heroicznie walczą, ale będę coraz dobitniej tłumaczył, że uregulowanie trudnych spraw historycznych jest niezbędne dla dalszego rozwoju naszych relacji” – powiedział. ■

PAP

Imieniny

1 października

Ariela, Bawona, Danuty, Jana, Julii, Kresencjusza, Maksyma, Romana, Remigiusza

2 października

Aleksandra, Antoniego, Eleuterii, Leodegara, Stanimira, Teofila

Cytat dnia

„Rosja jest dziś gotowym na stosowanie przemocy, imperialistycznym i rewanżystowskim państwem. Jest znacznie bardziej niebezpieczna niż Związek Sowiecki, który chciał zachować w Europie status quo. Zagrożenie dla naszego kontynentu jest znacznie większe niż wtedy” – pisze były wiceszef niemieckiego wywiadu zagranicznego BND (2007-2010) von Loringhoven w książce „Atak Putina na Niemcy”.

Liczba dnia

193 osoby zginęły na skutek powodzi i osunięć ziemi wywołanych przez ulewne deszcze w Nepalu. Nadal trwają intensywne działania ratunkowe. Obrażenia odniosły 93 osoby. Nadal 31 osób uważa się za zaginione.

„Ci, których kochamy, nie umierają nigdy, bo miłość, to nieśmiertelność”

Emily Dickinson

Serdecznie ubolewamy i składamy najszczerze wyrazy współczucia naszej współpracownicy

Bożenie oraz Rodzinie i bliskim

z powodu nagłej i niespodziewanej śmierci **Męża śp. Waldemara**.
Tak trudno żegnać na zawsze kogoś, kto jeszcze mógł być z nami.

Grono pedagogiczne oraz pracownicy Żłobka-przedszkola z w Mejszagole

Wkopianie symbolicznej kapsuły zapoczątkowało budowę pierwszego stadionu piłkarskiego w rejonie wileńskim

25 września we wsi Galinės (gmina Awizenie) na terytorium stadionu KP „TransINVEST” odbyła się uroczysta ceremonia wkopania symbolicznej kapsuły.

Wydarzenie to oznacza początek budowy ważnego projektu – nowego stadionu, który nie tylko rozwinie i wzmocni drużynę piłkarską, ale także zapewni młodzieży rejonu wileńskiego nowe możliwości uprawiania sportu.

Symboliczna kapsuła z listem przeznaczonym dla przyszłych pokoleń została zakopana w fundamencie przyszłego stadionu przez mera rejonu wileńskiego Roberta Duchniewicza, prezesa Litewskiego Związku Piłki Nożnej Edgarasa Stankevičiusa, prezesa klubu FK TransInvest Vidmantasa Pelėdę i architekta projektu Skirmantasa Varnauskasa.

Mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz nazwał to wydarzenie historycznym. Według niego dziś dyscyplina piłki nożnej w rejonie wileńskim z powodzeniem się rozwija, a budowa pierwszego stadionu piłkarskiego symbolizuje jeszcze większy krok naprzód: w przyszłym roku powstanie tu nowoczesna infrastruktura futbolu, która zapewni obu stronom wiele możliwości zarówno profesjonalistom – drużynie piłkarskiej, jak i dzieciom, młodzieży i wszystkim miłośnikom aktywności fizycznej, aby mogli rozwijać swoje talenty. Mer podziękował także wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji pomysłu.

„Akademia piłkarska to nie tylko sport zawodowy, ale znacznie więcej. To duża rodzina, która przyczynia się do rozwoju rejonu wileńskiego, zajętości dzieci i młodzieży oraz promowania zdrowia. Wierzę, że powstanie silna akademie młodzieżowa, która będzie się rozwijać i przyciągać jeszcze więcej młodych zawodowych sportowców, a nowy stadion pomoże w dalszym rozwoju działalności akademii piłkarskiej” – powiedział mer rejonu wileńskiego R. Duchniewicz.

Vidmantas Pelėda, prezes klubu piłkarskiego „TransINVEST”, podziękował władzom rejonu wi-

Ceremonia wkopania kapsuły z udziałem lokalnych władz i przedstawicieli związku piłkarskiego Fot. vrsa.lt

Symboliczna kapsuła z listem przeznaczonym dla przyszłych pokoleń została zakopana w fundamencie przyszłego stadionu przez mera rejonu wileńskiego Roberta Duchniewicza, prezesa Litewskiego Związku Piłki Nożnej Edgarasa Stankevičiusa, prezesa klubu FK TransInvest Vidmantasa Pelėdę i architekta projektu Skirmantasa Varnauskasa.

leńskiego, merowi, członkom Rady za zaufanie, wsparcie i wkład, dzięki któremu piłka nożna żyje i staje się coraz bardziej popularna na terenie rejonu wileńskiego. Jako dowód wdzięczności i współpracy prezes klubu nazwał istniejącą i działającą akademię piłkarską rejonu wileńskiego „TransINVEST”, w której dzieci i młodzież mogą uczyć się i rozwijać umiejętności piłkarskie. W tej chwili akademię odwiedza już około 200 młodych sportowców, treningi odbywają się w Awizeniach, Mejszagole,

Ławaryszkach, Mickunach, planowane są także w Rzeszy.

W wydarzeniu uczestniczyli członkowie społeczności piłkarskiej oraz goście, którzy również cieszyli się z rozpoczęcia tego ważnego projektu. Stadion ten wpisuje się w długoterminową wizję KP „TransINVEST” – stworzenia środowiska, w którym każdy młody mieszkaniec rejonu wileńskiego miałby możliwość uprawiania sportu wyczynowo i osiągania sportowych wyzń. KP „TransINVEST” to profesjonaliści w sporcie, których celem jest inwestowanie w rozwój sportowy lokalnej młodzieży.

Oczekuje się, że budowany ze środków klubu KP „TransINVEST” obiekt sportowy z trybunami pomieści półtora tysiąca kibiców piłki nożnej. W budynku będą znajdować się także sala gimnastyczna, sala do ćwiczeń, przebieralnie, zaplecze techniczne i inne pomieszczenia. W pobliżu powstanie także parking.

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

Na litewskie lotnisko spadł białoruski balon. „Czy rozumiemy zagrożenie? Zależy kto”

Antoni Radczenko

W minioną sobotę o godz. 23:45 na terytorium wileńskiego lotniska spadł należący do przemytników balon meteorologiczny. Balonem transportowano 1 250 paczek białoruskich papierosów. Po wykryciu incydentu na miejsce przybyli funkcjonariusze oddziału antyterrorystycznego Aras, którzy stwierdzili, że w transportowanym ładunku nie było żadnych substancji wybuchowych.

Służba Ochrony Granicy Państwowej oświadczyła, że problem z przemycaniem papierosów jest im znany. Od kiedy na granicy białorusko-litewskiej postawiono fizyczną barierę, to przemytnicy zaczęli używać do przerzucania papierosów na stronę litewską balony meteorologiczne lub nieduże drony.

„Teraz cała granica z Białorusią jest monitorowana przez kamery Straży Granicznej. To bardzo utrudniło przemytnikom przewożenie papierosów drogą lądową. Dlatego zaczęli szukać innych sposobów” — oświadczył BNS Giedrius Mišutis, przedstawiciel Straży Granicznej.

Analitik ds. bezpieczeństwa i Rosji Marius Laurinavičius uważa, że każdy tego rodzaju przypadek warto dobrze zbadać. Nie wyklucza, że białoruscy przemytnicy mogą być powiązani ze służbami specjalnymi w Mińsku lub Moskwie, którzy w ten sposób testują litewską obronę przeciwlotniczą oraz destabilizują sytuację w kraju.

— To jest oczywiste i te fakty są znane, że Rosja wykorzystuje przestępców do swych wrogich działań przeciwko Zachodowi. Najlepszym przykładem jest zabójstwo byłego rosyjskiego pilota w Hiszpanii — oświadcza w rozmowie z „Kuriem Wileńskim” rozmówca.

13 lutego 2024 r. w Hiszpanii został zastrzelony byłego rosyjskiego pilota wojskowego Maksima Kuzminowa, który uprowadził

To jest walka z przemytem papierosów. To nie ma nic wspólnego z ochroną przeciwlotniczą — powiedział minister **Fot. Dainius Labutis, ELTA**

wojskowy helikopter i przekazał go ukraińskiemu wojskowemu. Stro- na ukraińska wydała mu fałszywe dokumenty, z którymi udał się do Unii Europejskiej. Egzekucję na byłym żołnierzu przeprowadzili dwaj przedstawiciele gangu czeczeńskiego.

KRYTYKA I ODPOWIEDŹ

Posel opozycyjnego Związku Chłopów i Zielonych Dainius Gaižauskas zarzucił rządzącym, że nienależycie dbają o bezpieczeństwo narodowe. „Nasza przestrzeń powietrzna od strony Białorusi od roku jest naruszana. Chociaż naruszeń jest coraz więcej, to Kaščiūnas, Bilotaitė i Šimonytė ukrywają to i wygląda na to, że nie pozwalają, aby informacja dotarła do opinii publicznej. Tylko w ubiegłym tygodniu na Litwę z Białorusi wleciało 150 balonów meteorologicznych wraz z ładunkami ważącymi do 50 kg. One bez problemu lecą do 60 kilometrów. Dlaczego ministrowie ochrony kraju i spraw wewnętrznych milczą? Dlaczego jest ukrywana ważna informacja” — napisał w Fa-

cebooku polityk, który wcześniej pracował w policji.

Minister ochrony kraju Laurynas Kaščiūnas oświadczył, że to wydarzenie nie leży w gestii jego resortu. Polityk podkreślił, że przestępcy ciągle starają się wymyślić nowe sposoby przemytu, a państwo zastanawia się, jak „zneutralizować te metody”. „Trwa ciągły proces, ale to jest walka z przemytem papierosów. To nie ma nic wspólnego z ochroną przeciwlotniczą” — oświadczył minister i zaproponował powołanie mobilnych grup składających się z funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa Publicznego działającego przy MSW. Takie grupy dyżurowałyby przy obiektach strategicznych i w razie potrzeby neutralizowałyby drony lub balony meteorologiczne.

Marius Laurinavičius uważa, że nadal nie zdajemy sobie sprawy z sytuacji, w jakiej się znajdujemy.

— Czy rozumiemy zagrożenie? To zależy kto. Służby specjalne z pewnością tak. Czy społeczeństwo? Raczej nie. W przypadku polityków. Też raczej nie. Niestety też na Litwie — oświadcza analitik. ■

OBRONA Ułatwienie przelewów od mieszkańców

Wraz z wejściem w życie nowej ustawy o Funduszu Obronnym w dniu 1 października, obywatele kraju, firmy i organizacje będą mogły wspierać obronę narodową, dokonując przelewów online lub kupując obligacje obronne, mówi minister obrony narodowej Laurynas Kasčiūnas.

„Od jutra zostanie uruchomiona strona internetowa (gynybosfondas.lt), na której będzie można wybrać określone działanie: czy dokonać przelewu bankowego, utworzyć płatność cykliczną i przejść do sekcji obligacji. Będzie można wybrać kwotę i zostanie uruchomiony znany mechanizm bankowy” – powiedział minister na poniedziałkowej konferencji prasowej.

„Ludzie, firmy, różne organizacje będą mogły dokonywać wpłat na wsparcie obrony Litwy” – powiedział. Minister finansów Gintarė Skaistė powiedziała, że obligacje będą dostępne do zakupu od 10 października.

CYFRYZACJA Będzie nowa aplikacja dla transportu i parkowania

Wileńska spółka miejska Susisiekimo paslaugos, która jest właścicielem marki Judu, opracuje aplikację dla transportu publicznego i parkowania w stolicy.

„Nowa aplikacja będzie miała zaktualizowaną i rozszerzoną funkcjonalność, zaktualizowany wygląd i bardziej przyjazny dla użytkownika dostęp” – powiedział Domantas Stanelis, szef technologii w Judu. Powiedział, że rozważana jest również aplikacja dla pieszych i rowerzystów. Według Stanelisa nowa aplikacja połączy obecne oddzielne aplikacje: m.Parking do parkowania i m.Ticket do biletów komunikacji miejskiej.

Projekt i funkcje aplikacji zostaną zaktualizowane, będzie ona dostępna z pojedynczym logowaniem, rejestracją e-mail, a jedno konto będzie dostępne zarówno w aplikacji, jak i na portalu samoobsługowym.

ZDROWIE Bayer nie udowodnił jeszcze swoich praw do leków na Litwie

Podczas gdy niemiecki gigant farmaceutyczny Bayer walczy w zagranicznych sądach z irlandzką firmą Viatris i niemiecką firmą Teva o ich prawa do leków przeciwniekrzepowych – podobnych do tych sprzedawanych przez Viatris i Teva – litewski sąd tymczasowo zezwolił tym ostatnim na sprzedaż ich leków w tym kraju. Viatris i Teva już sprzedają te zarejestrowane leki na Litwie, chociaż tylko lek firmy Bayer jest refundowany. W trakcie postępowania sądowego firma Bayer twierdziła, że jej konkurenci właśnie rozpoczynają sprzedaż tych leków i argumentowała, że zaszkodzi jej to poprzez obniżenie ceny i sprzedaży jej leków. W dniu 19 września Sąd Apelacyjny odrzucił wnioski Bayer Intellectual Property, Bayer Germany i Bayer Lithuania i odmówił tymczasowego ograniczenia prawa irlandzkich i niemieckich firm do wprowadzania na rynek Rivaroxaban Viatris i Rivaroxaban Teva. Są to leki, które zapobiegają wytworzeniu trombinie hamując czynnik Xa we krwi, co zapobiega powstawaniu skrzepów. Bayer poprosił o ograniczenie sprzedaży tych leków do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sporów dotyczących możliwych naruszeń patentów. Litewski sąd nie był przekonany decyzjami zagranicznych sądów.

AWANS Litwa na 21. miejscu w rankingu rozwoju e-administracji ONZ

Litwa awansowała o trzy pozycje na 21. miejsce wśród 193 państw członkowskich ONZ w

Indeksie Rozwoju Administracji Elektronicznej 2024 Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ). Według Ministerstwa Gospodarki i Innowacji Litwa znajduje się w grupie krajów o bardzo wysokim poziomie rozwoju e-administracji. „Ranking e-administracji pokazuje jakość litewskich usług publicznych. Od rejestracji do lekarzy po deklarację miejsca zamieszkania, inwestujemy dużo pieniędzy, aby zapewnić obywatelom Litwy dostęp do wygodnych i technologicznie jednych z najbardziej zaawansowanych usług publicznych na świecie” – powiedziała w oświadczeniu minister Aušrinė Armonaitė. Indeks opiera się na postępach kraju według trzech głównych kryteriów: wskaźnika rozwoju i jakości usług online, wskaźnika infrastruktury telekomunikacyjnej i wskaźnika kapitału ludzkiego. Wynik Litwy poprawił się we wskaźnikach e-usług i infrastruktury.

WILNO Otwarto dwa nowe państwowe centra danych

Dwa nowe państwowe centra danych zostały otwarte w Wilnie w poniedziałek 30 września po tym, jak ich przyszły operator Litewskie Centrum Radia i Telewizji (Telecentras) zainwestował w nie ponad 20 mln euro. Pierwsze centrum danych zostało zbudowane obok wileńskiej wieży telewizyjnej, a drugie na obrzeżach stolicy. Są one oddalone od siebie o ponad 20 km. Według Ministerstwa Transportu i Komunikacji, nowoczesne centra danych otwierają przed Litwą nowe możliwości bezpiecznego i wydajnego przechowywania krajowych zasobów informacyjnych. Oczekuje się, że centra danych, o łącznej pojemności 248 szaf serwerowych, będą przechowywać i zarządzać danymi kilkuset instytucji i organizacji państwowych.

UE 30 mln euro na renowację budynków użyteczności publicznej

Fundusz Modernizacyjny Unii Europejskiej (UE) przeznaczy 30 mln euro na renowację budynków użyteczności publicznej, ogłosiło w piątek 27 września Ministerstwo Energii. Wnioskodawcy ubiegający się o fundusze będą zobowiązani do zapewnienia energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii i zainstalowania schronu.

„Przestarzałe, niewyremontowane budynki są jednym z najbardziej rażących przykładów marnotrawstwa energii. Można zmniejszyć zużycie energii i koszty energii, poprawić warunki pracy i pobytu w tych budynkach, a także umożliwić zarządom budynków państwowych przyczynienie się do samowystarczalności energetycznej” – czytamy w raporcie ministra energii Dainiusa Kreivysa. Agencja Zarządzania Projektami Środowiskowymi (APVA) ogłosi zaproszenie do składania wniosków o wartości 30 mln euro na początku października. Organy budżetowe rządu centralnego będą miały czas na złożenie wniosku do końca maja 2025 r.

WYPADEK Zmarła jedna z litewskich turystek zaginionych w Tatrach

Trzy litewskie turystki, które zaginęły na granicy polsko-słowackiej, zostały odnalezione w sobotę w Tatrach, jedna z nich nie żyje – poinformowały w niedzielę 29 września polskie media. Według polskiego nadawcy TVN24, zmarła litewska turystka została znaleziona przez ratowników TOPR wczesnym

rankiem w sobotę na przełęczy Liliowe na granicy polsko-słowackiej. Kobieta była już nieprzytomna, gdy dotarła do niej pomoc. Została przetransportowana śmigłowcem do szpitala w Krakowie, ale nie udało się jej uratować. Dwie inne obywatelki Litwy znaleziono na przełęczy górskiej na granicy polsko-słowackiej, w pobliżu szlaku turystycznego. Jedna z nich została przetransportowana śmigłowcem do Zakopanego, a druga do schroniska w regionie. Według ratowników, litewscy turyści byli nieprzygotowani i nie mieli odpowiedniego sprzętu i ciepłych ubrań. W podobnych okolicznościach zatrzymano również ojca, który potrzebował pomocy po tym, gdy na wspinaczkę zabrał dwójkę 10-letnich dzieci. W akcji poszukiwawczej litewskich turystek wzięło udział 44 ratowników i załoga śmigłowca.

SEJM Debata nt. opieki nad dziećmi

Sejm rozpoczyna debatę na temat podniesienia „pułapu” opieki nad dziećmi i niektórych innych świadczeń. Rima Baškienė, inicjatorka poprawek do ustawy i członkini grupy Demokratów „W imię Litwy”, twierdzi, że ci, którzy zarabiają więcej, mogliby również otrzymywać wyższe świadczenia. Mindaugas Lingė, przewodniczący sejmowej Komisji Budżetu i Finansów, uważa, że proponując wzrost świadczeń, należy wziąć pod uwagę dochody budżetowe. „Aby ludzie, którzy mają wyższe pensje, którzy płacą wyższe składki do budżetu państwa, mogli również otrzymywać wyższe świadczenia podczas opieki nad dziećmi” – powiedziała Baškienė, prezentując w tym tygodniu poprawki w sejmie. Zaproponowała, aby maksymalne zarobki kompensowane przy obliczaniu świadczeń z tytułu opieki nad dzieckiem przez dwa lata nie przekraczały 2,5 średnich miesięcznych zarobków (lit. vidutinis darbo užmokestis, VDU) zamiast obecnych dwóch VDU (w drugim kwartale jeden VDU wynosił 2 196

EUR przed opodatkowaniem). Te same stawki miałyby mieć zastosowanie w przypadku choroby, rodzicielstwa i rehabilitacji zawodowej.

UKRAINA Litewskie narzędzie przyspieszy odbudowę Buczy i Borodianki

Zniszczone przez Rosjan miasta Bucza i Borodianka w Ukrainie zostaną odbudowane przy użyciu interaktywnej trójwymiarowej platformy opracowanej przez obywateli Litwy w celu oceny zniszczeń wojennych miast i symulacji ich odbudowy. Tomas Gulbinas, szef programu Ukraina w Agencji Rozwoju Sektora Budowlanego (SSVA), mówi, że narzędzie cyfrowe pomoże miastom zaplanować ich odbudowę w bardzo precyzyjny i szybki sposób. „To znacznie ułatwia rewitalizację miast i planowanie rozwoju. To bardzo precyzyjne narzędzie, to już nie są plany oparte na domysłach, to bardzo precyzyjne planowanie” – powiedział. Projekt o wartości 426 tys. euro jest realizowany przez agencję wraz z centrum danych ID Vilnius i jest finansowany w równych częściach przez Litewski Fundusz Współpracy Rozwojowej i Pomocy Humanitarnej oraz Tajwan.

TURYSTYKA Litwę odwiedziło około 40 tys. turystów z USA

Coraz więcej turystów z odległych krajów odkrywa Litwę, mówi Olga Gončarova, dyrektor Narodowej Agencji Promocji Turystyki „Keliauk Lietuvoje”. Według niej, w tym roku Litwę odwiedziło około 40 tys. turystów ze Stanów Zjednoczonych. Według szefowej „Keliauk Lietuvoje”, w ciągu pierwszych siedmiu miesięcy tego roku Litwę odwiedziło około 800 tys. zagranicznych turystów. Największe grupy turystów odwiedzających Litwę to Polacy, Niemcy i Łotysze.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. ELTA; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Po raz pierwszy na Litwie odbywa się Narodowy Tydzień Seniorów

Przez cały tydzień – od 30 września do 4 października – na Litwie będzie miało miejsce ponad pół tysiąca różnych zajęć i wydarzeń skierowanych do seniorów.

W taki szczególny sposób, z inicjatywy Ministerstwa Ochrony Socjalnej i Pracy (SADM), w tym roku w naszym kraju obchodzony będzie Międzynarodowy Dzień Osób Starszych. Do Narodowego Tygodnia Seniorów dołączyło 45 litewskich samorządów, muzeów, galerii sztuki i bibliotek. Seniorzy z całej Litwy są zaproszeni do aktywnego udziału w wydarzeniach zarówno w swoim samorządzie, jak i w innych regionach.

„Motywacja do aktywności i uczestnictwa w życiu publicznym jest jednym z ważniejszych czynników decydujących o jakości życia seniorów, a aktywność seniorów jest również istotna dla całego społeczeństwa. Ministerstwo dąży do zapewnienia udziału osób starszych w życiu społecznym i politycznym, przy ministerstwie utworzona została Rada ds. Osób Starszych, wspierane są projekty organizacji pozarządowych, rozwijane są usługi dla osób starszych, poprawiające ich jakość i dostępność. Narodowy Tydzień Seniorów to kolejna inicjatywa mająca na celu włączenie osób starszych w bardziej aktywne życie społeczne” – mówi Vytautas Šilinskas, minister ochrony socjalnej i pracy.

Podczas Narodowego Tygodnia Seniorów osoby starsze będą mogły odwiedzić muzea, kina, galerie sztuki, napić się kawy lub skosztować ciasta w kawiarniach, poćwiczyć w klubach sportowych, wziąć udział w wycieczkach do archiwów państwowych, szkoleniach i seminariach organizowanych przez biura zdrowia publicznego, skorzystać ze specjalnych usług rehabilitacji medycznej przeznaczonych wyłącznie dla nich, a także spędzić wartościowy czas na wydarzeniach zaplanowanych przez samorządy specjalnie dla seniorów.

Z danych Ministerstwa Ochrony Socjalnej i Pracy wynika, że do inicjatywy dołączyło 45 samorządów na

Na Litwie, podobnie jak w wielu krajach świata, zachodzi proces starzenia się społeczeństwa **Fot. Marian Paluszkievicz**

Do Narodowego Tygodnia Seniorów dołączyło 45 litewskich samorządów, muzeów, galerii sztuki i bibliotek. Seniorzy z całej Litwy są zaproszeni do aktywnego udziału w wydarzeniach zarówno w swoim samorządzie, jak i w innych regionach.

Litwie, w tym muzea, teatry, galerie sztuki i biblioteki.

Wiele wydarzeń zaplanowano również w stolicy. Centrum Ambulatoryjnych Usług Zdrowotnych Wileńskiego Szpitala Klinicznego przy ul. Antokolskiej 124 do 4 października oferuje seniorom usługi haloterapii i hydroterapii. Litewski Narodowy Teatr Opery i Baletu proponuje wycieczkę za kulisami teatru. Narodowa Galeria Sztuki organizuje zajęcia z medytacji i praktyki relaksacyjnej, Muzeum Pałacu Władców – nieodpłatne wycieczki. Poszczególne teatry oferują udział w spektaklach ze zniżką. Ponadto w różnych miej-

scach stolicy odbędą się warsztaty kulinarne, zajęcia z nordic walking, spotkania z autorami książek i specjalistami od zdrowego stylu życia. Z szeroką ofertą wydarzeń można się zapoznać na stronie socmin.lrv.lt.

Narodowy Tydzień Seniorów rozpoczął się w poniedziałek od międzynarodowej konferencji „Społeczności przyjazne seniorom” organizowanej przez Ministerstwo Ochrony Socjalnej i Pracy.

Na Litwie, podobnie jak w wielu krajach świata, zachodzi proces starzenia się społeczeństwa – zwiększa się udział osób starszych w ogólnej strukturze ludności. W ciągu ostatniej dekady liczba osób starszych w kraju wzrosła o ponad 2 proc.

Na początku 2022 r. na Litwie mieszkało 560,6 tys. seniorów (65 lat i więcej), na początku 2023 r. – 571,7 tys., a na początku 2024 r. – 586,9 tys.

Ogólna liczba ludności Litwy na początku 2024 r. wynosiła 2,88 mln.

Opr. Anna Pieszek
na podst. socmin.lrv.lt

Wzrośnie limit wypłaty gotówki i przelewów dla „podstawowych” klientów

Honorata Adamowicz

„Od stycznia 2025 r. koszyk podstawowych usług stanie się z 1,47 euro do 1 euro dla mieszkańców i małych firm oraz z 0,73 euro do 0,5 euro miesięcznie dla osób o specjalnych potrzebach społecznych. Cena koszyka, która jest powiązana z minimalnym miesięcznym wynagrodzeniem i przeliczana co trzy lata, została przyjęta przez Sejm w czerwcu. Najważniejszą zmianą jest to, że mieszkańcy będą mogli pobierać 800 euro gotówki miesięcznie z bankomatów, co stanowi wzrost o 250 euro lub 45 proc. w porównaniu z obecną kwotą. Obecnie cena tego koszyka obejmuje możliwość wypłaty 550 euro. Ponadto możliwe będzie wykonanie 15 przelewów płatniczych (obecnie 10). Co ważne, ustalone stawki koszyka będą obowiązywać przez trzy lata. Kwota gotówki i liczba przelewów zostały tak obliczone, aby zapewnić, że ten poziom usług zaspokoi potrzeby 90 proc. populacji kraju posiadającej konto” — czytamy w oświadczeniu Banku Litwy nadesłanym do „Kuriera Wileńskiego”.

PODSTAWOWY KOSZYK USŁUG BANKOWYCH

Na Litwie podstawowy koszyk usług bankowych został wprowadzony w 2017 r. jako odpowiedź na rosnące zapotrzebowanie na proste i przystępne rozwiązania finansowe. Od tego czasu te usługi zyskały na popularności, a same instytucje finansowe rozszerzyły swoją ofertę, dostosowując ją do potrzeb klientów. Koszyk podstawowych usług bankowych obejmuje m.in. możliwość otwarcia i prowadzenia rachunku bankowe-

go, dostęp do bankowości elektronicznej, realizację płatności kartą, przelewy online oraz możliwość wypłaty gotówki w bankomatach. Głównym celem tych zmian jest dalsza poprawa dostępności tych usług, zarówno dla mieszkańców, jak i dla małych firm. Bank Litwy zaznaczył, że obecne limity wypłat gotówki oraz liczba przelewów płatniczych w ramach koszyka zostały zoptymalizowane tak, by zaspokoić potrzeby aż 90 proc. populacji, która korzysta z rachunku bankowego.

„Latem tego roku Sejm przyjął propozycje Banku Litwy i Ministerstwa Finansów dotyczące zmiany składu i regulacji cen koszyka usług podstawowego konta płatniczego. W połowie września Zarząd Banku Litwy zatwierdził procedurę obliczania składu i ceny koszyka usług podstawowego rachunku

płatniczego. Zgodnie z jej zasadami obliczana jest minimalna kwota gotówki do pobrania z bankomatu oraz minimalna liczba przelewów elektronicznych, oraz maksymalna miesięczna prowizja, jaką instytucje kredytowe mogą pobierać od konsumenta za korzystanie z podstawowego koszyka usług płatniczych” — poinformowano redakcję.

STAWKI POZOSTANĄ W MOCY PRZEZ TRZY LATA

Zarząd Banku Litwy zatwierdził cenę i skład koszyka usług dla podstawowego rachunku płatniczego, który został powiązany z minimalnym miesięcznym wynagrodzeniem (MMA). Będzie on obowiązywał od 2025 do 2027 r. — to znaczy, że stawki te nie będą poddawane corocznej aktualizacji, ale pozostaną w mocy przez trzy lata. ■

Mieszkańcy i małe firmy będą mogli z bankomatu pobrać do 800 euro miesięcznie Fot. Marian Paluszkiewicz

Startuje plebiscyt „Polak Roku 2024”

Po raz 27. nasi Czytelnicy wraz z Kapitułą Konkursu wytypują „Polaka Roku”, osobę najbardziej zasłużoną dla polskości na Litwie.

Rusza etap zgłoszeń kandydatów. Zgłoszenia można wysyłać do końca października br.:

- **poczta elektroniczna** na adres reklama@kurierwilenski.lt

- **na adres redakcji:**
„Kurier Wileński”, Birbynių 4A,
LT-02121 Vilnius, Lietuva
z dopiskiem „Polak Roku 2024”

- **Zgodnie z regulaminem** plebiscytu zwycięzcy konkursu z lat poprzednich nie mogą być powtórnie zgłaszani.

- Kapituła plebiscytu, składająca się z laureatów poprzednich edycji konkursu, spośród zgłoszeń **wyberze 10 osób typowanych** do tytułu.

- **W kolejnym etapie**, etapie głosowania, konkursu Czytelnicy będą mogli oddać swój głos na wybranego kandydata.

- Na łamach „Kuriera Wileńskiego” będą publikowane wywiady z nominowanymi do tytułu „Polaka Roku”, by Czytelnicy mogli zapoznać się z ich wkładem.

Czy Litwa jest wolna od antysemityzmu

Nie, Litwa nie jest wolna od antysemityzmu – alarmują politycy i społecznicy. Dyrektor Muzeum Gaona Wileńskiego Simonas Strelcovas uważa, że walka ze antysemickimi stereotypami musi rozpoczynać się jeszcze na poziomie rodziny.

Antoni Radczewko

Po zakończeniu II wojny światowej, której jednym z podstawowych elementów był Holocaust, wydano tysiące monografii, nakręcono setki filmów fabularnych i dokumentalnych poświęconych zagładzie narodu żydowskiego. Można było odnieść wrażenie, że ludzkość przerobiła ten tragiczny temat. Mimo to cień antysemityzmu ponownie zawisnął nad światem zachodnim. Jedną z przyczyn jest konflikt palestyńsko-izraelski, który zaczął nabierać tempa po ataku Hamasu na żydowskie osiedla z października 2023 r.

FAŁA ANTYSEMITYZMU

Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej podała w lipcu: „W UE wciąż panuje antysemityzm, który dotyka Żydów zarówno w internecie, jak i poza nim. Obawy o bezpieczeństwo i częste przypadki nękania zmuszają wielu z nich do ukrywania swojej żydowskiej tożsamości. Te alarmujące spostrzeżenia pochodzą z najnowszych badań”. W dokumencie zaznacza się, że antysemityzm w Europie nie jest tylko i wyłącznie pokłosiem obecnego konfliktu w Strefie Gazy. Przypadki antysemityzmu były odnotowywane również wcześniej. „Od października 2023 r. Żydzi doświadczyli większej liczby incydentów antysemickich, a niektóre organizacje zgłosiły wzrost takich przypadków o ponad 400” – czytamy w raporcie.

Litwa nie jest wyjątkiem. Wypowiedzi antysemickie zawsze były obecne gdzieś na marginesie polityki. Jednak czymś bardzo rzadkim było ich przenikanie do politycznego mainstreamu. Jeśli weźmiemy pod uwagę rankingi partii politycznych, to nie możemy wykluczyć, że drugie lub trzecie miejsce w paź-

Jeśli spojrzymy na okres sowiecki, to wówczas generalnie eliminowano pamięć o Żydach – mówi Simonas Strelcovas **Fot. Andrius Ufertas, ELTA**

dziennikowych wyborach do Sejmu może przypaść nowo powstałemu ugrupowaniu „Zorza Niemna”. Jej lider Remigijus Žemaitaitis zasłynął z publikacji w sieciach społecznościowych treści antysemickich. Z ich powodu musiał zrezygnować z mandatu poselskiego, a prokuratura wszczęła dochodzenie.

OBCHODY W PONARACH

Liderka socjaldemokratów, którzy obecnie cieszą się największą popularnością w społeczeństwie, Vilija Blinkevičiūtė jakiś czas temu oświadczyła, że nie wyklucza powyborczej koalicji z partią Žemaitaitis. Za co została skrytykowana zarówno przez polityków, wspólnotę żydowską oraz część korpusu dyplomatycznego. Później polityczka wycofała się ze swej deklaracji.

23 września 1943 r. zostało zlikwidowane wileńskie getto. W tym dniu na Litwie jest obchodzony Dzień Pamięci Litewskich Ofiar Holocaustu. Uroczystości z udziałem czołowych polityków odbywa-

ją się w Ponarach, gdzie w czasach nazistowskiej okupacji znajdowało się miejsce kaźni. „Nienawiść, która w przeszłości zniszczyła miliony żyć, dzisiaj nadal jest żywa. Ta nienawiść wzmacnia antysemityzm w różnych częściach świata. Niestety nie jest dziedzictwem przeszłości, to dotyczy też dnia dzisiejszego” – oświadczyła na obchodach premier litewskiego rządu Ingrida Šimonytė.

Zdaniem premier problem antysemityzmu dotyka też naszego kraju. „Polityk, który antysemickimi wypowiedziami złamał konstytucję, uczestniczy w wyborach na reprezentanta narodu. Są też jego naśladowcy. Dlatego dzisiaj naszym obowiązkiem jest zrozumienie skutków takich podziałów dla Litwy i społeczeństwa” – podkreśliła szefowa rządu nawiązując do wypowiedzi Žemaitaitisa.

Przewoźnicza Sejmu RL Viktorija Čmilytė-Nielsen nawiązała do toczącej się wojny w Ukrainie, twierdząc, że każda wojna odsuwa wartości i prawa człowieka na dalszy plan.

11.>>

„Tragedia Żydów Europy i Litwy świadczy o tym, że nie możemy rezygnować z humanizmu. Człowiek, zwłaszcza uzbrojony, działający pod wpływem emocji, przekonany co do swych racji, powinien w każdym momencie swego życia odwoływać się do swego człowieczego sedna. To nie jest łatwe, ale to warunek zostania człowiekiem” – powiedziała przewodnicząca Sejmu. Dodając, że z antysemityzmem trzeba walczyć wszystkimi możliwymi środkami.

Ostatnio też litewscy intelektualiści wystosowali list skierowany do prezydenta, w którym zaapelowali, aby politycy siejący mowę nienawiści i łamiący konstytucję nie byli tolerowani. List podpisali m.in. Alfredas Bumblauskas, Tomas Venclova, Andrius Mamontovas oraz Kristina Sabaliauskaitė

IZRAEL, PALESTYNA, BADANIA

Dyrektor Muzeum Historii Żydów im. Gaona Wileńskiego Simonas Strelcovas nie sądzi, że antysemityzm na Litwie można

wytłumaczyć tylko konfliktem na Bliskim Wschodzie. – Musimy rozróżnić dwa tematy. Jeden temat to dzisiejsza międzynarodowa i geopolityczna sytuacja na Bliskim Wschodzie. Zresztą ta sytuacja trwa tam od dziesięcioleci. Musimy jednak zrozumieć kilka spraw. Po pierwsze, Izrael powstał po wszystkich tragediach związanych z Holocaustem. Sądzę, że nikt o zdrowym rozsądku nie kwestionuje izraelskiej państwowości. Po drugie, bardzo często ludzie kreują swoje poglądy nie na podstawie tego, co się dzieje u nas na Litwie. Tylko na podstawie wydarzeń, które mają miejsce tysiące kilometrów od kraju. Być może są pewne powiązania. Jednak człowiek myślący nie może usprawiedliwiać antysemickich postaw tym, co dzieje się, gdzieś na świecie. Trzeba dostrzegać różnice i nie wrzucać wszystkiego do jednego worka. Bo inaczej powstaje miazga w myśleniu – oświadcza „Kurierowi Wileńskiemu” szef placówki.

Litewskie Centrum Praw Człowieka, pod koniec ubiegłego roku, opublikowało badania naukowe

„Niedyskryminacyjna polityka Litwy: przypadki wspólnot żydowskiej i romskiej” („Lietuvos nediskriminavimo politika: Lietuvos žydų ir romų bendruomenių atvejai”). Autorki projektu Kristina Rūkaitė i Monika Guliakaitė-Danisevičienė porównały dwie grupy narodowościowe zamieszkałe w naszym kraju oraz o stosunek do nich reszty społeczeństwa.

W przypadku mniejszości żydowskie czytamy w dokumencie: „Wszyscy uczestniczące w badaniu informatorzy mówili, że spotkali się z różnymi przejawami antysemityzmu: jedni spotkali się osobiście w miejscu pracy, inni w szkole z dziećmi. Jedni spotkali się z bardziej aktywną i intensywną formą, innych dopadła bytowa forma antysemityzmu. Często skierowane wobec Żydów codzienne powiedzonka, zdaniem informatorów, mogą nie mieć świadomego charakteru, ale mimo wszystko to nadal jest częścią składową zwyczajowego antysemityzmu”. Jedna z informatorek przytacza zdarzenie, którego doświadczyła jej córka w szkole:

13.>>

23 września jest obchodzony Dzień Pamięci Litewskich Ofiar Holocaustu Fot. Paulius Račiūnas/Muzeum Gaona

12.>>

W czasie przerwy chłopiec gra w grę komputerową, w pewnym momencie zbytnio wczuwając się w rolę zaczyna krzyczeć: „Strzelaj, zabijaj ich, jak Żydów”. Przytoczonych przykładów, z którymi na co dzień lub co pewien czas, spotykają się przedstawiciele wspólnoty na Litwie jest znacznie więcej.

ELIMINACJA PAMIĘCI

Dyrektor Muzeum Historii Żydów uważa, że w dużym stopniu antysemityzm w naszym kraju pochodzi z zewnątrz. – Niestety Litwa od XVI–XVII w. nie wytwarza sama globalnych idei europejskich. Te idee do nas przychodzą z zewnątrz. Sądzę, że musimy inaczej stawiać pytanie. Nie dlaczego znów pojawił się antysemityzm, tylko czy kiedykolwiek udało się go u nas wyeliminować? Jeśli spojrzymy na okres sowiecki, to wówczas generalnie eliminowano pamięć o Żydach. Mówiło się przede wszystkim o mordach na „obywatelach ZSRS”. Sądzę, że to wszystko odłożyło się w ludzkiej świadomości. Dlatego ten tradycyjny, bytowy antysemityzm, nigdzie nie zniknął. Być może był bardziej ukryty. W żadnym wypadku nie chcę mówić o całym społeczeństwie. Niestety mamy u siebie pewną grupę krzykaczy, która przy każdej okazji, zaczyna wypowiadać się w przestrzeni publicznej. I leku na te zjawisko ludzkości nie udało się znaleźć – podkreśla Strelcovas.

Antysemityzm lub judeofobia, zdaniem rozmówcy, były wpajane społeczeństwu od wieków. Więc trudno pozbyć się problemu w ciągu kilku dziesięcioleci. – Człowiek zazwyczaj boi się tego, czego nie zna. Boi się innego. To, jeśli będziemy tłumaczyli antysemityzm, w sposób nazwijmy to kulturalny. Jeśli spróbujemy wyjaśnić problem w sposób mniej kulturalny. To powiem tak. Niestety nadal część społeczeństwa jest niewykształcona i tępa. Tam nadal jest wiara we światowy spisek żydowski. Nadal są żywe negatywne stereotypy. Bardzo często wynikające z chłopskiej mentalności. Na zasadzie, że jeśli Żyd, to obowiązkowo lichwiarz

Nienawiść, która w przeszłości zniszczyła miliony żyć, dzisiaj nadal jest żywa – oświadczyła premier Ingrida Šimonytė **Fot. Irv.lt**

lub oszust. Nawet jeśli weźmiemy tę wypowiedź polityka, która ma charakter folklorystyczny, to jest to wypowiedź obrzydliwa. Jeśli ludzi nadal śmieszy, to mamy do czynienia z kwestią zdrowego rozsądku – dodaje dyrektor muzeum.

STARE STEREOTYPY

Historyk, politolog oraz dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dyplomacji Uniwersytetu Witolda Wielkiego Šarūnas Liekis badania nad Holocaustem oraz relacjami litewsko-żydowskimi rozpoczął przed ponad 20 laty. Jego zdaniem problem z dzisiejszym antysemityzmem ma źródło oczywiście w historii. – Faktycznie, są osoby, które absolutyzują stare stereotypy. Każda ideologia korzysta z pewnych symboli. Analizując wiek XX widzimy, że antysemityzm w niektórych ustrojach politycznych, na przykład w nazistowskich Niemczech, był narzędziem skierowanym nie tylko przeciwko komunistom, ale również przeciwko opozycji liberalnej. Teraz, kiedy liberalizmem jest nazywana pewna dominująca agenda polityczna, to odżywają również stereotypy sprzed kilkudziesięciu lat. Tylko, czy obecnie dominującą na Zachodzie ideologię można utożsamić z liberalizmem? Moim zdaniem nie. Teraz mamy do czynienia z neoliberalną ideologią, która została automatycznie przeniesiona na nasz grunt. Chociaż nie ma to

nic wspólnego z naszą europejską tradycją polityczną. Przecież nie tylko radykałowie lubią przerzucać się epitetami, ale również politycy z głównego nurtu. Dlatego mamy taką sytuację, że lewica jest nazywana populizmem, natomiast osoby o poglądach konserwatywnych praktycznie faszystami – mówi „Kurierowi Wileńskiemu” politolog.

Zdaniem szefa Muzeum Historii Żydów walka ze stereotypami powinna zaczynać się jeszcze w rodzinie. – Niestety społeczeństwo nie posiada lekarza, który mógłby wystawić receptę na antysemityzm. Musimy mówić o kompleksowym „leczeniu”. W pierwszej kolejności społeczeństwo powinno znaleźć w sobie siłę na bycie nietolerancyjnym wobec nietolerancji. To jest podstawa. Kiedy śmiejemy się z innego narodu lub wyznania, to mamy do czynienia z problemem. Musimy iść w różnych kierunkach. Kultura, teatr, koncerty – to jeden klucz. Oświata, szkoła, uniwersytet – drugi. Również rodzina. Jeśli w rodzinie mówi się źle o sąsiedzie lub współpracowniku ze względu na jego przynależność etniczną lub religijną, to również jest źle. Człowiek nie jest oddzielną planetą, tylko żyje w społeczeństwie, dlatego musimy znaleźć sposoby na pokojowe współżycie – podkreśla Simonas Strelcovas. ■

Alina Ewelina Kieżun w składzie Polonijnej Rady Konsultacyjnej. „Priorytetem szkolnictwo w języku polskim oraz młodzież”

Przewodnicząca Związku Harcerstwa Polskiego na Litwie (ZHPnL) Alina Ewelina Kieżun została członkinią 16-osobowej Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy Marszałku Senatu RP powołanej w środę, 25 września, przez marszałek Senatu RP Małgorzatę Kidawę-Błońską.

Następnego dnia odbyło się pierwsze posiedzenie Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy Marszałku Senatu RP XI kadencji.

Zadaniem Rady jest doradzanie Senatowi na temat projektów ustaw i uchwał związanych z Polonią i Polakami za granicą.

WAŻNE WSZYSTKIE POTRZEBY

– Wszystkie potrzeby i wyzwania dotyczące Polaków na Litwie są bardzo ważne. Oczywiście wszystkich zagadnień nie udało się poruszyć na początku, ale priorytetem naszego pierwszego spotkania było szkolnictwo w języku polskim poza granicami Polski i wzmacnianie aktywności młodzieży polskiej i polonijnej. Chcielibyśmy stworzyć młodzieży szerokie pole do działania, omawialiśmy różne możliwości i myślałem, że naprawdę uda się to zrobić. Już w 2025 planowane jest zwołanie wielkiego forum młodzieżowego, na którym będą mogli się wypowiedzieć młodzi Polacy zza granicy – w rozmowie z „Kuriernem Wileńskim” relacjonuje Alina Ewelina Kieżun.

Reprezentantka Litwy w Polonijnej Radzie Konsultacyjnej z zawodu jest nauczycielką, dlatego niejako od podszewki wie, z jakimi trudnościami boryka się szkoła polska na Litwie.

– To bardzo bliski dla mnie temat i na pewno zostanie on poruszony. Brakuje nam dobrych, jakościowych podręczników, obecne są przestarzałe. Brakuje też wsparcia metodycznego dla nauczycieli w języku polskim. Musimy koniecznie podnieść jakość nauczania języka polskiego i mówić o sposobach umacniania tej jakości, polepszenia warunków i pracy, i uczenia się w pol-

Małgorzata Kidawa-Błońska wręczyła akty powołania członkom Polonijnej Rady Konsultacyjnej. Na zdjęciu – Marszałek Senatu z Aliną Eweliną Kieżun
Fot. Łukasz Kamiński, Kancelaria Senatu

Alina Ewelina Kieżun należy do Związku Harcerstwa Polskiego na Litwie od 2006 r. Od trzech lat jest przewodniczącą tej organizacji. Ma stopień harcmistrzyni i harcerki Litwy. Działa również w Społecznym Komitecie Opieki nad Starą Rossą.

skiej szkole na Litwie, żeby była to szkoła, do której chce się przyjść. Jako rodzic mogę też powiedzieć, że wybieram polską placówkę, wybieram polskie przedszkole, a w przyszłości będę wybierała polską szkołę – zapewnia Alina Ewelina Kieżun.

16-OSOBOWA POLONIJA RADA KONSULTACYJNA

„Potrzebna jest opieka nad Polonią i Polakami za granicą, ale też mądre partnerstwo” – powiedział-

ła marszałek Senatu Małgorzata Kidawa-Błońska 25 września br. w Senacie podczas wręczania aktów powołania członkom Polonijnej Rady Konsultacyjnej.

Zostało powołanych 16 członków rady reprezentujących Polonię i Polaków z zagranicy rozsianych po całym świecie. W skład rady weszli: Małgorzata Bonikowska z Kanady, Andżelika Borys z Białorusi, Lourival de Araujo Filho z Brazylii, Maciej Dokurno ze Szkocji, Alicja Donimirska z Wielkiej Brytanii, Małgorzata Hal-lewell z Wielkiej Brytanii, Lesia Jermak z Ukrainy, Alina Ewelina Kieżun z Litwy, Małgorzata Kwiatkowska z Australii, Helena Legowicz z Czech, Wiesław Lewicki z Niemiec, Gerwazy Longher z Rumunii, Tadeusz Pilat ze Szwecji, Frank Spula ze Stanów Zjednoczonych, Andrzej Poczobut z Białorusi (Marek Zaniewski z Białorusi odebrał akt powołania za Andrzeja Poczobuta).

14.>>

Przedstawicielka Litwy, Alina Ewelina Kieżun, jest rodowitą wileńkianką. Ukończyła polskojęzyczne Gimnazjum im. Władysława Syrokomli w Wilnie, następnie studia na Wileńskim Uniwersytecie Edukologicznym. Stopień magistra w ramach programu studiów w zakresie edukacji oraz polityki i zarządzania nauką uzyskała na Uniwersytecie im. Michała Romera w Wilnie.

Z zawodu jest nauczycielką. Pracuje w Gimnazjum Inżynieryjnym im. Joachima Lelewela w Wilnie.

Alina Ewelina Kieżun należy do Związku Harcerstwa Polskiego na Litwie od 2006 r. Od trzech lat jest przewodniczącą tej organizacji. Ma stopień harcmistrzyni i harcerki Litwy. Działa również w Społecznym Komitecie Opieki nad Starą Rossą.

PIERWSZE POSIEDZENIE

26 września marszałek Senatu Małgorzata Kidawa-Błońska otworzyła pierwsze posiedzenie Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy Marszałku Senatu RP XI kadencji.

Wiceminister spraw zagranicznych Henryka Mościcka-Dendys mówiła o kierunkach polityki zagranicznej wobec Polonii i Polaków za granicą.

Wiceminister mówiła o tegoż rocznych utrudnieniach w prze-

kazywaniu środków na rzecz Polonii i Polaków za granicą w związku ze zmianą obozu rządzącego – pieniądze przeszły z Kancelarii Premiera do MSZ, część środków wróciła do Senatu. Wiceminister apelowała do organizacji i stowarzyszeń polonijnych i polskich poza granicami, które składają swoje projekty na dofinansowanie za pośrednictwem operatorów w Polsce, by monitorowały, czy ci operatorzy te projekty składają. Wiceminister zapewniła, że jeszcze w tym roku powinny zostać rozpisane konkursy na przyszły rok, tak, żeby środki na realizację zwycięskich projektów zostały przekazane jak najszybciej.

Także koordynator ds. Polonii i Polaków poza Granicami Robert Tyszkiewicz poinformował o kierunkach pomocy Senatu w przyszłym roku. Będą to: aktywizacja młodego pokolenia, wzmocnienie środowisk polskich i polonijnych w krajach zamieszkania, rozwój struktur polonijnych, kultura, wsparcie mediów polonijnych i polskich poza granicami, edukacja polonijna, ale na działalność edukacyjną pozaszkolną, wsparcie działań na rzecz Polaków na Wschodzie.

Członkowie Rady podnosili kwestię edukacji polskiej poza granicami, mówili, że nie nadąża ona za potrzebami młodzieży, że jest dla nich mało atrakcyjna.

26 września marszałek Senatu Małgorzata Kidawa-Błońska otworzyła pierwsze posiedzenie Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy Marszałku Senatu RP XI kadencji. Wiceminister spraw zagranicznych Henryka Mościcka-Dendys mówiła o kierunkach polityki zagranicznej wobec Polonii i Polaków za granicą.

Na zakończenie posiedzenia rada przyjęła uchwałę, w której opowiedziała się za przywróceniem rzeczywistej opieki Senatowi nad Polonią, w tym również w zakresie rozdziału środków na wsparcie działalności polonijnej i wyraziła nadzieję, że środki na ten cel zostaną w przyszłym roku powiększone. Rada poparła kierunki i priorytety wsparcia działalności polonijnej przez Senat na 2025 r.

Rada uznała, że aktywizacja młodzieży polonijnej jest sprawą priorytetową dla Polonii na całym świecie, dlatego postuluje zorganizowanie w przyszłym roku ogólnopolskiego spotkania młodzieży polonijnej w Polsce.

Anna Pieszko/senat.gov.pl

25 września w Senacie RP odbyła się uroczystość powołania Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy Marszałku Senatu RP
Fot. Łukasz Kamiński, Kancelaria Senatu

Wilno przyłączyło do corocznej akcji wspólnego czytania

Justyna Giedrojc

Tegoroczną lekturą Narodowego Czytania był „Kordian” Juliusza Słowackiego.

Narodowe Czytanie 2024 pod patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy odbyło się w Wilnie 26 września. Instytut Polski w Wilnie tradycyjnie zaprosił uczestników wydarzenia do kawiarni „Sakwa”.

Prezydent RP Andrzej Duda skierował okolicznościowy list, zachęcając do wspólnej lektury.

„Chciałbym, aby w trakcie tej wspólnej lektury towarzyszyła nam refleksja nad Polską i polskim losem. Ale też nad aktualnością »Kordiana«. Bo dramat Słowackiego opowiada o walce Polaków z caratem, ale przecież można traktować go również jako opowieść o naszej współczesności. O tym, że wolność i niepodległość wymagają bezinteresownego poświęcenia i ciągłej gotowości do czynu. Że odpowiedzialność, konsekwencja i wola działania prowadzą do zwycięstwa, a niezdecydowanie, strach i złudzenia – do klęski” – zaznaczył w liście Prezydent RP Andrzej Duda.

Akcję Narodowego Czytania zainicjowano w 2012 roku.

– Ówczesny prezydent RP Bronisław Komorowski postanowił zachęcić ludzi do czytania poprzez czytanie utworów klasyki polskich autorów. Zaczynając od „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza przez Trylogię Henryka Sienkiewicza, po dzieła Prusa, Wyspiańskiego, czy Orzeszkowej. Cztery lata temu lekturą Narodowego Czytania była „Balladyna” Juliusza Słowackiego, w tym roku – „Kordian”, dramat, który powstał na emigracji, niedługo po upadku powstania listopadowego. Lekturą kolejnej edycji Narodowego Czytania będą utwory Jana Kochanowskiego – mówiła Barbara Orszewska, koordynatorka projektów Instytutu Polskiego w Wilnie.

WSPÓLNE CZYTANIE „KORDIANA”

Instytut Polski w Wilnie dołączył do się do inicjatywy Narodowego Czytania przed ośmiu laty.

Co roku przy projekcie IP w Wilnie współpracuje Polski Teatr „Studio”
Fot. stopklatka TVP Wilno

– A w przyjaznych ścianach „Sakwy” gościmy po raz siódmy – zaznaczyła Barbara Orszewska.

Udział w czytaniu fragmentów „Kordiana” wzięli *chargé d'affaires* Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Dudziński, dyrektorka IP w Wilnie Dorota Mamaj z małżonkiem, pracownicy Ambasady RP na Litwie, studenci oraz wykładowcy Centrum Polonistycznego Uniwersytetu Wileńskiego, mieszkańcy Wilna i Wileńszczyzny.

Co roku przy projekcie IP w Wilnie współpracuje Polski Teatr „Studio” w Wilnie pod kierownictwem Lili Kiejzik. Aktorzy teatru tradycyjnie zaprezentowali kilka scen z dramatu Juliusza Słowackiego.

Organizatorami wydarzenia są Instytut Polski w Wilnie, Ambasada RP w Wilnie, Polski Teatr „Studio” w Wilnie, kawiarnia „Sakwa”.

„PAN TADEUSZ” – PIERWSZA WSPÓLNA LEKTURA

Akcja Narodowego Czytania została zainicjowana przez prezydenta RP Bronisława Komorowskiego w 2012 r. wspólną lekturą „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza. W 2013 r. w Polsce i poza jej granicami odbyło się czytanie dzieł Aleksandra Fredry, a w rok później Trylogię Henryka Sienkiewicza. W 2015 r. lekturą Narodowego

Czytania była „Lalka” Bolesława Prusa, 2016 r. – „Quo vadis” Henryka Sienkiewicza, w 2017 r. – „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego. W 2018 r. Narodowe Czytanie miało wyjątkowy charakter – w związku z jubileuszem 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości Prezydent RP Andrzej Duda z małżonką zaprosili do lektury „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego. W 2019 r. czytano „Nowele polskie” – zbiór ośmiu utworów autorstwa Elizy Orzeszkowej, Marii Konopnickiej, Bolesława Prusa, Brunona Schulza, Władysława Stanisława Reymonta, Stefana Żeromskiego, Henryka Sienkiewicza i Henryka Rzewuskiego. Lekturą Narodowego Czytania 2020 wybrana została „Balladyna” Juliusza Słowackiego. Dzieło to zostało przeczytane w ponad 3 200 miejsc w Polsce i za granicą. Podczas jubileuszowej, dziesiątej odsłony czytano „Moralność pani Dulskiej” Gabrieli Zapolskiej. W 2022 r. odbyło się wspólne czytanie „Ballad i romansów” Adama Mickiewicza – w 200. rocznicę pierwszej ich publikacji. W ubiegłym roku Lekturą Narodowego Czytania roku było „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej.

W 2025 r. w Polsce i poza jej granicami zostaną odczytane utwory Jana Kochanowskiego – ojca polszczyzny, ojca naszej literatury. ■

LGGiRTC potwierdziło odnalezienie szczątków ks. Michała Jastrzębskiego

Ilona Lewandowska

„Odnaleziono i zidentyfikowano szczątki ks. Michała Jastrzębskiego, superintendenta wileńskiego kościoła reformowanego” – poinformowało Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy (lit. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras – LGGiRTC).

Poszukiwania przywódcy wileńskich ewangelików reformowanych prowadziło Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy, a inicjatywa ich rozpoczęcia wyszła od Towarzystwa Historii i Kultury Reformacji na Litwie.

– W czasie, gdy pojawiła się informacja, że szczątki Michała Jastrzębskiego mogą znajdować się na cmentarzu sierocym, pracowałem w LGGiRTC i byłem odpowiedzialny za poszukiwania grobów partyzantów. Przekazałem tę informację Towarzystwu Historii i Kultury Reformacji na Litwie, którego jestem również członkiem i towarzystwo postanowiło zaangażować się w poszukiwania. Najpierw, za pośrednictwem synodu odnaleziono krewnych Jastrzębskiego, którzy obecnie mieszkają w Polsce, a następnie towarzystwo zwróciło się z oficjalną prośbą o rozpoczęcie poszukiwań do LGGiRTC – wyjaśnia Eugenijus Peikštenis.

Szczątki odnaleziono 9 września na cmentarzu sierocym Wilnie. Na to, że odnaleziono właściwy pochówek, wskazywała opinia antropolog uczestniczącej w badaniach, jednak konieczne było również przeprowadzenie badań DNA, które bez jakichkolwiek wątpliwości potwierdziły, że odnaleziony to przywódca międzywojennej Jednoty Wileńskiej.

Peikštenis wyjaśnił, że istnieje kilka możliwości ponownego pochówku zmarłego. – Grób może pozostać na cmentarzu sierocym, bliscy mogą zdecydować o przeniesieniu szczątków do Polski lub może się odbyć ponowny pochówek w Wilnie. Na pewno w tej sprawie zostanie utworzona specjalna komisja, jednak w takich przypadkach najważniej-

szą jest zawsze wola rodziny – dodaje rozmówca w rozmowie „Kuriera Wileńskiego”.

– Według mnie najlepszym wyjściem byłoby, gdyby trumna ze szczątkami powróciła na teren Cmentarza Ewangelickiego w Wilnie, który został zniszczony w czasach sowieckich. Innym możliwym miejscem pochówku byłby skwer reformatów w Wilnie – dodaje Peikštenis.

Michał Jastrzębski urodził się jako syn Stanisława Jastrzębskiego, pastora sprawującego posługę na terenie izabelińskiej parafii reformowanej, i Zofii z Chudzyńskich. Po ukończeniu gimnazjum w Słucku kontynuował naukę na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu w Dorpacie. W czasie studiów został przyjęty w poczet korporacji akademickiej „Konwent Polonia”. W 1888 r. został diakonem, po kilku miesiącach objął funkcję proboszcza w Wilnie, którą sprawował do śmierci. Troszczył się o terytorialny rozrost parafii wileńskiej, sprawował opiekę nad kalwińskimi ośrodkami w Ostaszynie, Datnowie, Brześciu nad Bugiem, Mińsku i Kojdanowie. W 1893 r. ożenił się z Felicją Aleksandrą Kmitą, z którą doczekał się liczego potomstwa. Oprócz działalności duszpasterskiej prowadził też bardzo aktywną działalność spo-

łeczną. Od 1906 r. był członkiem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie, działał również w Polskiej Macierzy Szkolnej, należał do zarządu Towarzystwa Miłośników Historii Reformacji im. Jana Łaskiego, sprawował funkcję redaktora naczelnego dwumiesięcznika „Szlakiem Reformacji”, od 1898 r. publikował też w „Zwiastunie Ewangelickim”.

W historii zapisał się przede wszystkim jako duchowny przywódca wileńskiej wspólnoty reformowanej, którą kierował od 1925 do 1938 r. Wileński kościół reformowany u progu dwudziestolecia międzywojennego działał na terenie województw białostockiego, wileńskiego oraz wołyńskiego, a więc na terenach dawnego Księstwa Litewskiego sprzed 1569 r. Według najbardziej rozpowszechnionych szacunków liczył w okresie II RP 10–12 tys. wyznawców (dla porównania: Jednota Warszawska to ponad 20 tys.).

Jastrzębski zmarł w nocy 15 na 16 czerwca 1938 r. Jego bardzo uroczysty pogrzeb odbył się kilka dni później na cmentarzu ewangelickim w Wilnie. W 1958 r. cmentarz został zniszczony a trumna ze szczątkami superintendenta w nieznanych okolicznościach została przeniesiona na cmentarz sierocy. ■

Szczątki Michała Jastrzębskiego odnaleziono 9 września na cmentarzu sierocym. Fot. Eugenijus Peikštenis

Lingienė: Medycyna, lekarze i służba zdrowia wyraźnie oddalają się od ludzi

Honorata Adamowicz

Dzisiaj ludność nadal płaci podatki, ale nie może już być pewna, że otrzyma usługi, których potrzebuje. Rezultatem niekończących się reform systemu opieki zdrowotnej jest to, że usługi zdrowotne oddalają się od ludzi, kliniki są zamykane, a kolejki nie mają końca.

MEDYCYNĄ STOI NA SKRAJU PRZEPAŚCI

– Dzisiaj medycyna stoi na skraju przepaści. Lekarze są przepracowani, są niezadowoleni ze swojej pracy, z wypłaty, z pacjentów, a pacjenci są niezadowoleni z lekarzy. Nasz system jest przeciążony chorymi, ponieważ mieszkańcy Litwy są bardzo schorowani, a populacja się starzeje. Obecnie około 20 proc. osób na Litwie ma ponad 65 lat, a do 2050 r. będzie to ponad 30 proc. Im bardziej populacja się starzeje, tym bardziej potrzebuje opieki zdrowotnej – mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Rolanda Lingienė, dyrektor Departamentu Narodowego Centrum Zdrowia Publicznego w Wilnie.

Średnia długość życia mieszkańców Litwy w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej jest o 4,7 roku krótsza niż w przypadku przeciętnego Europejczyka. Wskaźniki te wyglądają bardzo smutno. Ponadto mężczyźni na Litwie żyją prawie dziewięć lat krócej niż kobiety. Jak mówi nasz rozmówca, około jedna trzecia wszystkich zgonów jest związana z chorobami serca i naczyń krwionośnych, a około 50 proc. wszystkich zgonów na Litwie można byłoby zapobiec, gdyby odpowiednio wdrożono środki zapobiegawcze i lecznicze.

– Wszystko to pokazuje, że nasza medycyna jest naprawdę chora. od czterech lat słyszymy o potrzebie reformy służby zdrowia. Miała ona zmienić wszystko na lepsze: lekarze

Opieka zdrowotna zawsze była prosta i jasna: ludzie płacą obowiązkową składkę na ubezpieczenie zdrowotne, a w zamian otrzymują od państwa usługi, których potrzebują.

■ Dzisiaj medycyna stoi na skraju przepaści – mówi doktor Rolanda Lingienė

mieli więcej zarabiać, szpitale lepiej funkcjonować, a pacjenci szybciej otrzymywać usługi lepszej jakości. Dzisiaj jesteśmy na dobrej drodze do likwidacji medycyny państwowej. Przez wiele lat, zwłaszcza w ciągu ostatnich czterech lat, prowadzono bardzo nierozsądną politykę, przeprowadzano różnego rodzaju reformy, dokonywano połączeń, zamykania szpitali bez konsultacji z obywatelami, bez konsultacji ze środowiskiem medycznym, ze środowiskiem pacjentów. Medycyna, lekarze i służba zdrowia wyraźnie oddalają się od ludzi, zwłaszcza od tych, którzy mieszkają w odległych regionach Litwy – podkreśla Rolanda Lingienė.

OBCENE REFORMY PROWADZĄ DO SKRAJNOŚCI

Rozmówczyni mówi, że to, co mamy teraz, jest wynikiem skrajnie nieprofesjonalnej reformy, reformy nieprzedyskutowanej, niepolitycznej. Należy ją przerwać, ponieważ jeśli będzie kontynuowana, to doprowadzi do skrajności, ponieważ już teraz

znajdujemy się na samym dole Unii Europejskiej pod względem statystyk, a jeśli nic się nie zmieni, to spadniemy jeszcze bardziej.

Co należy zrobić?

– Istnieją metody, które należy zastosować jak najszybciej. Metody bardziej zrównoważone, które będą miały ogromny wpływ na zdrowie naszych obywateli w przyszłości. Mówię tu o profilaktyce zdrowia publicznego. Z pewnością przyniosą one efekty, ale trzeba będzie na nie poczekać. Chodzi o zmniejszenie czynników ryzyka. Nieodpowiednio się odżywiamy, spożywamy zbyt tłuste, zbyt słodkie, niezdrowe produkty, nie jesteśmy wystarczająco aktywni fizycznie, oddychamy zanieczyszczonym powietrzem, spożywamy dużo alkoholu, tytoniu i narkotyków. To wszystko powoduje ogromne problemy zdrowotne. Z tym trzeba zacząć walczyć już teraz, ponieważ sytuacja z każdym rokiem tylko się pogarsza – mówi dyrektor Departamentu Narodowego Centrum Zdrowia Publicznego w Wilnie.

18.>>

Lingiene zaznacza, że należy zachęcać ludzi, do korzystania z programów zdrowotnych. Należy pracować nad edukacją społeczeństwa jako całości, nad zwiększeniem świadomości społecznej, rozmawiać z pracodawcami, aby zachęcali ludzi do poddawania się badaniom, kiedy są jeszcze zdrowi, aby sprawdzali, czy są jakieś wczesne oznaki, że są zagrożeni określoną chorobą nowotworową, która jest absolutnie możliwa do wyleczenia na samym początku.

– To wszystko są działania długoterminowe. Ale już dzisiaj ludzie są chorzy. Czekają od trzech do pięciu miesięcy na wizytę u lekarza. Już dziś ludzie stają się niepełnosprawni i umierają, ponieważ nie mogą dostać się do lekarza na czas. Tę sytuację trzeba teraz ustabilizować. Aby ją ustabilizować, musimy zdać sobie sprawę, że Litwa nie przeznacza wystarczających środków na system opieki zdrowotnej. Zajmujemy czwarte miejsce od dołu w Unii Europejskiej pod względem ilości pieniędzy przeznaczanych na opiekę zdrowotną na osobę. Litwa przeznacza na opiekę zdrowotną 2 300 euro na osobę rocznie, podczas gdy Europa wydaje ponad 4 tys. euro na osobę rocznie. Tym bardziej, że czynniki ryzyka są tu bardzo rozpowszechnione, a ludzie są bardzo chorzy. Te pieniądze są całkowicie niewystarczające – zaznacza Rolanda Lingienė, dyrektor Departamentu Narodowego Centrum Zdrowia Publicznego w Wilnie.

LITWA ZBYT MAŁO PRZEZNACZA PIENIĘDZY NA OCHRONĘ ZDROWIA

Każdego roku Litwa wydaje 7,8 proc. swojego produktu krajowego brutto (PKB) na ochronę zdrowia, czyli znacznie poniżej średniej UE (11 proc.). Litwa pozostaje całkowicie w tyle pod względem ilości pieniędzy wydawanych na opiekę zdrowotną.

– Oznacza to, że do obowiązkowego funduszu ubezpieczeń zdrowotnych trzeba wpłacać więcej pieniędzy. Istnieją trzy rodzaje składek na fundusz obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego: jedna jest płacona przez osoby zatrudnione, osoby zatrudnione na umowę o pracę płacą około 1 800 euro rocznie, druga grupa osób to samozatrudnieni, którzy sami pła-

cą na fundusz obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego – około 700 euro, a trzecia grupa, i jest to bardzo duża grupa, to osoby ubezpieczone przez państwo – są to dzieci, studenci, emeryci, wszyscy ci, którzy z różnych powodów nie pracują. Są to ludzie, za których państwo płaci najmniej. Naszym celem jest zwiększenie składek na ich rzecz tak, aby państwo płaciło więcej do obowiązkowego funduszu ubezpieczeń zdrowotnych – podkreśla Rolanda Lingienė, dyrektor Departamentu Narodowego Centrum Zdrowia Publicznego w Wilnie.

Jak mówi, teraz osoba pracująca płaci za usługi zdrowotne kilka razy więcej niż państwo płaci za osobę starszą lub studenta. To nie jest normalne. Państwo musi naprawdę solidaryzować się z ludźmi i zapewnić im równy dostęp do usług zdrowotnych za te same pieniądze, co emerytom czy studentom. Ich zdrowie nie może kosztować mniej niż zdrowie osób pracujących. Jest to pierwsza rzecz, którą należy zrobić. To znaczy, że państwo powinno więcej płacić za osoby, które samodzielnie nie płacą składek do państwowego funduszu zdrowia.

MEDYCYNAPRZEKSZTAŁCA SIĘ W BIZNES

Rozmówczyni mówi, że medycyna przekształca się ze służby publicznej

w kolejny biznes. Czy możemy oczekiwać czegoś innego, gdy kolejki do specjalistów w placówkach publicznych sięgają miesięcy? Medycyna to w końcu dziedzina, w której liczy się czas. Diagnozy muszą być potwierdzone lub zaprzeczone tak szybko, jak to możliwe. Trudno się dziwić, że ludzie są skłonni zapłacić pieniądze, aby otrzymać diagnozę lub niezbędny zabieg jutro, a nie wiosną przyszłego roku.

– Prywatną medycynę często wybierają nie tylko pacjenci, ale także lekarze. A dlaczego mieliby tego nie robić? Kto trzyma ich w publicznych szpitalach i klinikach? Toksyczny mikroklimat i regularny mobbing? Biurokratyczne obciążenia? Nieznośne obciążenie pracą? Niekonkurencyjne wynagrodzenia? – pyta retorycznie, dyrektor Departamentu Narodowego Centrum Zdrowia Publicznego w Wilnie.

W sektorze prywatnym nie tylko pensje są co najmniej dwa-trzy razy wyższe. Lepsze są również same warunki pracy. Firmy oferują medikom dodatkowe ubezpieczenie, zachęty, bardziej komfortowe warunki pracy i godziny pracy.

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP
WILNO

Każdego roku Litwa wydaje 7,8 proc. swojego produktu krajowego brutto (PKB) na ochronę zdrowia

Konkurs literacki: Czesław Miłosz na nowo odkryty

Stowarzyszenie Polonistów na Litwie ogłasza konkurs literacki z wykorzystaniem narzędzi TIK (technologii informatyczno-komunikacyjnej) Czesław Miłosz na nowo odkryty I cała ziemia jest niby poemat (Cz. Miłosz 1911-2004).

CELE KONKURSU:

- przybliżenie sylwetki Czesława Miłosza i popularyzacja jego twórczości;
- wdrażanie uczniów do samokształcenia i motywowanie do poszerzania wiedzy z zakresu języka, literatury i kultury polskiej;
- formowanie kompetencji komunikacyjnych i cyfrowych;
- promowanie uczniów uzdolnionych humanistycznie i artystycznie.

ORGANIZATORZY: Stowarzyszenie Polonistów na Litwie

PATRONAT MEDIALNY: Kurier Wileński, TVP Wilno

WARUNKI UCZESTNICTWA: konkurs skierowany do uczniów klas 5-10 szkoły podstawowej na Litwie. Udział w konkursie polega na stworzeniu pracy – wykorzystując wybrane narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) – mieszczącej się w jednej z podanych kategorii. Zgłoszona praca musi być pracą indywidualną uczestnika (jeżeli praca jest grupowa, to nagrodę rzeczową odbiera lider grupy), wcześniej niepublikowaną i niebiorącą udziału w innych konkursach. Każda szkoła może wytypować do 5 prac na każdym poziomie.

Klasa 5.

Forma: pocztówki okolicznościowe.

Zadanie: przygotowanie pocztówki okolicznościowej z okazji Roku Miłosza – ustalonego przez Senat RP – z wykorzystaniem dostępnych technologii informacyjnych. Uczestnicy konkursu powinni w sposób kreatywny, oryginalny zaprojektować pocztówkę z umieszczonym na niej tekstem (np. temat konkursu, cytaty z wybranego utworu) oraz obrazem (np. rysunek, zdjęcie, symbol), z uwzględnieniem celów konkursu.

Narzędzia TIK: np. Power Point, <https://www.canva.com/>, <https://www.postermywall.com/> i in. 1

Klasa 6.

Forma: e-książeczka.

Zadanie: przygotowanie elektronicznej książeczki z wybranymi fragmentami np. wierszy, cytatów z twórczości Cz. Miłosza oraz ciekawostkami dotyczącymi jego życiorysu, zainteresowań, osiągnięć i in. Książeczka powinna zawierać tekst osadzony we własne obrazy, pobrane z Internetu (z zachowaniem praw autorskich) lub z galerii aplikacji, stronę tytułową, ciekawą okładkę i nie powinna przekraczać 5 stron.

Narzędzia TIK: np. <https://www.mystorybook.com/>, <https://www.storyjumper.com/>, <https://bookcreator.com/> i in.

Klasa 7.

Forma: krótka tiktok'owa historyjka.

Zadanie: przygotowanie krótkiej historyjki (ok. 1-2 min.) inspirowanej życiorysem i twórczością Cz. Miłosza, np. teledysku, fanfiku, reportażu. Filmik powinien zawierać obraz, dźwięk (np. podkład muzyczny, tekst piosenki własnej-styl dowolny), tekst (mówiony, pisany), przesłanie oraz sugestię /promocję /apel do współczesnej młodzieży, zachęający do czytania / poznania twórczości Miłosza, podkreślenie jej uniwersalności.

Narzędzia TIK: platforma TikTok

Klasa 8.

Forma: interaktywna gra edukacyjna.

Zadanie: stworzenie gry interaktywnej inspirowanej życiorysem i twórczością Cz. Miłosza, z wykorzystaniem interaktywnych modułów np. labiryntu, teleturnieju, anagramu, testu obrazkowego i in. Gra powinna posiadać tytuł quizu oraz polecenie do zadania. Stworzona aplikacja nie powinna przekraczać 10 pytań / zadań (wśród nich powinny znaleźć się pytania / zadania typu problemowe-go). Pytania / zadania powinny być

wzbogacone mediami: zdjęciem lub materiałem wideo, audio, podane możliwe odpowiedzi oraz punktację.

Narzędzia TIK: np. Escape room Genially, Wordwall, LearningApps.org i in.

Klasa 9.

Forma: gazetka

Zadanie: stworzenie gazetki internetowej inspirowanej życiorysem i twórczością Cz. Miłosza. Gazetka powinna zawierać tytuł, miejsce wydania, notkę redakcyjną. Treść powinna obejmować teksty dziennikarskie (reportaż, wywiad, relacja), krótkie formy wypowiedzi pisemnej (ogłoszenie, zaproszenie, poradnik itp.) oraz część rozrywkową. Należy uwzględnić też szatę graficzną (ilustracje, zdjęcia). Objętość pracy 4-6 stron.

Narzędzia TIK: <https://www.canva.com> i in.

Klasa 10.

Forma: vlog

Zadanie: przygotowanie vlogu (ok. 5 min), w którym w sposób twórczy zostaną zaprezentowane charakterystyczne dla twórczości Cz. Miłosza tematy / motywy; odwołania do życiorysu. W filmiku powinny zostać wykorzystane takie środki przekazu jak obraz, ścieżka dźwiękowa, słowo mówione, tekst pisany. Filmik powinien być również zatytułowany, dobrze widziane jest zamieszczenie tekstu u dołu filmiku (ang. subtitle), gdyby dźwięk byłby niewyraźny. Powinny być wskazane źródła wykorzystanych materiałów.

Narzędzia TIK: np. top android aplikacje (telefon) <https://youtu.be/1PUIm8PdmBk>; top ios aplikacje (telefon) <https://youtu.be/RADWSY-PeYeQ>; microsoft (komputer) — davincci resolve / lightroom / filmora; mac (komputer) — imovie i in.

20.>>

• Organizatorzy zastrzegają prawo do odrzucenia prac konkursowych, jeśli ich zdaniem naruszają prawa osób trzecich, zasady współżycia społecznego, dobre obyczaje bądź zawierają materiały chronione prawami wyłącznymi (np. prawami autorskimi) bez zgody uprawnionych, lub są niezgodne z regulaminem.

• Organizatorzy nie biorą odpowiedzialności za naruszenie praw autorskich przez Uczestników. Odpowiedzialność ta spoczywa na Uczestnikach konkursu.

• Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do wykorzystania prac lub ich fragmentów w celach badawczych, reprezentacyjnych, jako materiał ilustrujący itp. W przypadku publikacji prac uczniowskich zastrzegają sobie prawo do ich skracania i redagowania.

• Ocenie nie podlegają prace, do których nie został dodany załącznik ze zgodą na przetwarzanie danych osobowych (załącznik nr 1.) Uczestnika, a w przypadku uczestnika niepełnoletniego – załącznik ze zgodą rodzica lub opiekuna prawnego na przetwarzanie danych osobowych (załącznik nr 2.).

• Prace Konkursowe będą oceniane ze względu na oryginalne podejście do tematu, spójność z tematem i walory artystyczne. Ocenie będzie podlegać również nadesłany tekst. Spośród nadesłanych prac, Komisja wybierze po kilka (1-3) prac z każdej kategorii i nagrodzi je. Dla zwycięzców konkursu przewidziane są rzeczowe, wartościowe nagrody.

SPOSÓB ZGŁOSZENIA PRACY:

zgłoszenie do konkursu następuje wyłącznie drogą mailową na adres konkurs.tik.spl@gmail.com do 22 listopada 2024 r. poprzez wysłanie Pracy Konkursowej w formie skanu, zdjęcia, linku do gry, vlogu, TikToku załączonego do wiadomości mailowej:

• Plik przedstawiający pracę konkursową (w formacie png, jpg, jpeg) powinien posiadać w nazwie IMIĘ i NAZWISKO, KLASA uczestnika według schematu: (np. Maria Ko-

walska, klasa 5c tytuł pracy) oraz **TYTUŁ PRACY.**

• W temacie wiadomości mailowej powinny znaleźć się: KONKURS TIK ROK MIŁOSZA oraz IMIĘ NAZWISKO UCZESTNIKA, KLASA według wzoru: (np. KONKURS TIK ROK MIŁOSZA II JAN KOWALSKI).

• Ponadto do maila należy dołączyć skan zgody na przetwarzanie danych osobowych, stanowiący załącznik 1. do regulaminu.

• W przypadku Uczestników niepełnoletnich, do maila z pracą konkursową należy załączyć zgodę rodzica lub opiekuna prawnego na przetwarzanie danych osobowych Uczestnika, stanowiący załącznik 2. do regulaminu.

OGŁOSZENIE WYNIKÓW:

Wyniki konkursu zostaną opublikowane na stronie internetowej Stowarzyszenia Polonistów na Litwie [www.polonista.lt] oraz w mediach społecznościowych, np. w dzienniku polskim na Litwie „Kurier Wileński”. Uczestnicy konkursu zostaną powiadomieni o wynikach za pośrednictwem poczty elektronicznej. Udział w Konkursie oznacza akceptację niniejszego regulaminu.

Załącznik Nr 1

Zgoda na przetwarzanie danych osobowych: • imię, • nazwisko, • wiek, • adres e-mail, • nr telefonu. Wyrażam zgodę na uczestnictwo w konkursie

literackim „Czesław Miłosz na nowo odkryty”, organizowanym przez Stowarzyszenie Polonistów na Litwie, wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych w ramach publikowania pracy na stronie internetowej i mediach społecznościowych. Jednocześnie oświadczam, że jestem świadoma/y dobrowolności wyrażenia zgody, oraz że zostałam/em poinformowana/y o prawie wglądu do podanych danych oraz możliwości ich poprawiania”. Miejscowość, data i czytelny podpis;

Załącznik Nr 2

Zgoda na przetwarzanie danych osobowych dziecka: • imię, • nazwisko dziecka, • wiek dziecka, • adres e-mail opiekuna, • nr telefonu opiekuna. Wyrażam zgodę na uczestnictwo mojego dziecka w konkursie literackim „Czesław Miłosz na nowo odkryty”, organizowanym przez Stowarzyszenie Polonistów na Litwie, wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych niepełnoletniego dziecka, którego jestem rodzicem/prawnym opiekunem w ramach publikowania pracy na stronie internetowej i mediach społecznościowych. Jednocześnie oświadczam, że jestem świadoma/y dobrowolności wyrażenia zgody, oraz że zostałam/em poinformowana/y o prawie wglądu do podanych danych oraz możliwości ich poprawiania. Miejscowość, data, czytelny podpis; ■

Święto zawodowe litewskiej policji – Dzień Anioła Stróża

Justyna Giedrojc

2 października swoje święto – Dzień Anioła Stróża – obchodzą krajowi policjanci. Litewska policja została powołana w 1918 r. Jej hasłem jest „Bronić. Chronić. Pomóc”.

Obecnie w kraju brakuje 20 proc. funkcjonariuszy policji czyli około 1 200 osób. Komisarz generalny policji Renatas Požėla zapewnia, że wolne etaty nie wpływają na poziom bezpieczeństwa mieszkańców oraz szybkość reakcji na zgłoszenie.

PRZYGNEBIAJĄCE STATYSTYKI

Najbardziej brakuje policjantów w większych miastach.

– W Wilnie, Kłajpedzie, Szawlach, Poniewieżu. Lepsza sytuacja jest jedynie w Kownie. Najbardziej brakuje policjantów w stolicy, gdzie obciążenie pracą jest największe. Podobnie jak w całym kraju brakuje tu 20 proc. tj. około 400 funkcjonariuszy – informuje „Kurier Wileński” Ramūnas Matonis, kierownik działu ds. komunikacji w Departamencie Policji.

POLICJA STARA SIĘ UZUPEŁNIĆ SZEREGI

Chętnych do pracy w policji obowiązują pewne wymagania.

– O pracę w policji mogą się ubiegać osoby posiadające przynajmniej średnie wykształcenie. Mogą oni wstąpić do Litewskiej Szkoły Policji znajdującej się w rejonie kowieńskim, gdzie nauka trwa rok. Od przyszłych funkcjonariuszy wymagana jest nieskazitelna reputacja, wysoki poziom sprawności fizycznej, dobry stan zdrowia, wysoka odporność na stres, umiejętność pracy w zespole. Jeżeli kandydat sprostą tym wymogom, powinien złożyć egzamin wstępny ze sprawności fizycznej oraz zaliczyć test z intelektu. Najwięcej kandydatów odpada na egzaminie sprawności fizycznej – opowiada Ramūnas Matonis.

Zaznacza, że pracę w policji znajdują także osoby z wyższym wykształceniem.

– Osoby posiadające dyplom ukończenia studiów wyższych powinny jedynie dokształcić się na trwających sześć tygodni specjalnych kursach. Po odbyciu nauki mogą przystąpić do pracy w policji – wyjaśnia rozmówca.

BRAK ZACHĘTY FINANSOWEJ

Najczęściej policjanci odchodzą ze służby z powodu niskich zarobków. Skarżą się też na problemy psychologiczne, które powstają na skutek obcowania ze światem przestępczym, bezpośredniego zagrożenia fizycznego czy wręcz narażenia życia.

– Początkujący policjant miesięcznie zarabia 900 euro po potrąceniu podatków. W Wilnie wynagrodzenie początkującego policjanta jest o 150 euro większe od wynagrodzenia krajowego i wynosi nieco ponad 1 000 euro po potrąceniu podatków. Zarobki w policji sukcesywnie rosną razem ze stażem pracy. Wynagrodzenie policjanta z 20-letnim stażem pracy wynosi około 1 400 euro. Dodatkowo do podstawowego wynagrodzenia doliczane są kwoty za przepracowane nadgodziny – wylicza Ramūnas Matonis.

Zaznacza, że funkcjonariuszom policji przysługują wiele ulg, m.in. wcześniejsza emerytura.

– Ponadto pokrywane są koszty dojazdu do pracy i z powrotem do domu oraz część opłaty za wynajęcie mieszkania. Przysługują też dopłaty za nadgodziny oraz dłuższe urlopy. Poza tym policjantom oraz członkom ich rodzin przysługują szereg gwarancji socjalnych. Policjant posiadający 25 lat zawodowego stażu może odejść na emeryturę, tzn. jeżeli ktoś rozpoczął pracę w policji w wieku 20 lat, w wieku 45 lat już może pobierać emeryturę policyjną. Jednak większość funkcjonariuszy nie korzysta z takiej możliwości, lecz kontynuuje pracę w policji. Po osiągnięciu wieku emerytalnego policjantom dodatkowo przysługują także emerytura powszechna – mówi kierownik działu ds. komunikacji w Departamencie Policji.

JEDNA Z NAJWIĘKSZYCH INSTYTUCJI

Litewska policja jest jedną z największych instytucji krajowych. Zatrudnionych jest tu około 10 000 osób. Ponad 40 proc. pracowników posiada staż pracy ponad 20 lat. Prawie połowę zatrudnionych w organach policji stanowią kobiety. ■

MRF MEDIJU
REMIMO
FONDAS

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Niecodzienne zjawisko astronomiczne – aż dwa Księżycy na niebie!

Aleksander Borowik

Jak nas poinformował Henryk Sielewicz, słynny astronom ze Słobody, Ziemia ma nowego przybysza z kosmosu, asteroidę 2024 PT5, która na krótko będzie krążyła wokół Ziemi jako drugi mały Księżyc.

– Średnica asteroidy 2024 PT5 ma zaledwie 11 m. Gołym okiem jej nie zauważymy, nawet przez wielki teleskop. Aby ją zarejestrować, musimy poczekać na początek stycznia 2025 r. Przez 10 dni uda mi się ją sfotografować w swoim obserwatorium, od 4 stycznia do 14 stycznia, kiedy jej jasność wzrośnie do +19,2 magnitudo – mówi o niezwykłym zjawisku Henryk Sielewicz.

RADOŚĆ, ALE I OBawy

Z jednej strony cieszy go wizyta niezwykłego gościa, ale z drugiej...

– Są wielkie obawy, że wówczas widoczność będzie niewystarczająca, bo przeważnie w styczniu nad Litwą stoi wielki cyklon. Niebo przez cały miesiąc bywa zaciągnięte gęstą warstwą chmur. Ale jeżeli rano na chwilę się rozpogodzi, to właśnie wtedy asteroida będzie znajdowała się wysoko nad horyzontem. I to właśnie wówczas będzie można ją sfotografować – mówi rozemocjonowany astronom.

Będzie to można zrobić nie byle jaką lunetą, ale z pomocą astrografa, którego średnica zwierciadła ma 420 mm. Fotografowanie będzie prowadzone za pomocą astronomicznej kamery CCD, a matryca kamery będzie chłodzona za pomocą elementa Peltje do temperatury $-30\text{ }^{\circ}\text{C}$, aby otrzymać tzw. słaby obiekt.

DOKŁADNA PROCEDURA

– Trzeba przed obserwacją sprawdzić dokładnie czas w komputerze, aby różnica była jak najdokładniejsza. Dlatego sprawdzam czas w internecie pobierając link na stronie Atomic Time i porównuję otrzymany czas ze swoim czasem na kompute-

Henryk Sielewicz planuje, że w ciągu 10 dni uda mu się sfotografować drugi Księżyc **Fot. Henryk Sielewicz**

rze. Gdy czas będzie wynosił więcej jak 1 s, to wszystkie obserwacje będą nieaktualne i powędrują do kosza w komputerze.

Trzeba wykonać trzy zdjęcia danej obszaru, gdzie się znajduje asteroida 2024 PT5 z ekspozycją po 10 min, a następnie opracować otrzymany materiał obserwacyjny za pomocą programu Astrometrica, i otrzymany wynik wysłać do Minor Planet Center w Cambridge w USA – mówi znawca niebieskich przestworzy.

NIEBEZPIECZNI GOŚCIE

Jak zaznacza, takie obserwacje są bardzo ważne dla nauki, bo asteroidy przelatujące blisko Ziemi są bardzo niebezpieczne i czasami zagrażają zderzeniem z naszą planetą. Tak więc przez niemal dwa miesiące, od 29 września do 25 listopada, Ziemia będzie miała aż dwa naturalne satelity. Carlos de la Fuente Marcos i Raúl de la Fuente Marcos, astronomowie odpowiedzialni za odkrycie, wskazują, że Ziemia ma zdolność do tymczasowego przechwytywania asteroid z grupy NEO (Near-Earth Objects), co skutkuje pojawieniem się miniksiężyców. Badacze podają, że asteroida o średnicy około 10 m została zauważona 7 sierpnia.

SPEŁNIĆ KRYTERIA

Jednakże, aby ciało niebieskie mogło zostać uznane za naturalnego satelitę, musi spełnić określone kryteria.

Nie jest to częste zjawisko, ponieważ większość asteroid mijająca naszą planetę kontynuuje swoją podróż w przestrzeni kosmicznej. Miniksiężycem staje się asteroida, która znajdzie się na odpowiedniej orbicie wokół Ziemi, poruszając się z właściwą prędkością i kierunkiem.

Aby stać się miniksiężycem, zbliżające się ciało musi dotrzeć na odległość około 2,8 mln mil (4,5 mln km) od Ziemi i poruszać się „powoli”, z prędkością około 2 200 mil na godz. (3 540 km na godz.). ■

Tylko dwa takie zjawiska

Zbadane i udokumentowane ciała niebieskie, które na dłużej znalazły się na orbicie ziemskiej, są do tej pory dwa. To asteroida 2006 RH120, która od lipca 2006 r. przez niemal rok była naszym drugim księżycem i w 2020 r. CD3, która aż trzy lata orbitowała wokół Ziemi.

Siemako! To właśnie ten czas, kiedy trzeba odszukać kalosze, założyć płaszcz przeciwdeszczowy, do ręki wziąć koszyczek i ruszać na...

„Grzybobranie”

W naszym starym lesie,
pięknie jest jesienią,
jedne liście są żółte,
inne jeszcze się zielenią.
Ludzi w lesie mnóstwo,
z prostej to przyczyny,
Bo w tym roku grzybki
bardzo obrodziły.
Chodźcie do koszyka,
piękne prawdziweczki,
I kozaki, i podgrzybki

I żółte kureczki.
A wy, muchomorki,
siedźcie cicho w trawie,
bo jak przyjdzie Wojtek,
nóżki wam połamie.
Zniszczy nakrapiane
Piękne kapelusze,
A mnie się nie bójcie,
Bo ja was nie ruszę.

Kamila Badera

Zanim na Ziemi masowo pojawiły się drzewa, powierzchnia naszej planety wyglądała zupełnie inaczej. Naznaczona była gigantycznymi grzybami, osiagającymi nawet 7-8 metrów wysokości i około metra średnicy. Odkrycia tego wciąż nie chcą zaakceptować niektórzy naukowcy. Owszem, znaleziono pozostałości ogromnych organizmów — między innymi w Arabii Saudyjskiej — ale dla wielu wciąż nie do pojęcia wydaje się fakt, że to właśnie grzyby. Grzyby te, nazywane protaksytami, przypominały dzisiejsze drzewa, jednak były zbudowane nie z drewna, a sztywnej grzybni. Nie były to wcale delikatne borowiki, które dziś kojarzymy z grzybami, tylko potężne konstrukcje!

F jak Flintstonowie! Ciekawostki:

Wilma tylko w odcinku „The Swimming Pool” ma na stopach buty.
„Flintstonowie” pobili rekord w najdłuższej produkowanych kreskówkach. Później ich miejsce przejęli „Simpsonowie”.
Pierwszy niewyemitowany odcinek powstał w 1959, a nazywał się „Flagstonowie”.
Tylko w pierwszym odcinku Betty jest nazywana swoim prawdziwym imieniem — Elizabeth.
Panięskie nazwisko Betty to McBricken.
Pebbles urodziła się w szpitalu Rockville, 22 lutego 10 tys. lat przed naszą erą.
Adres Flintstonów zmieniał się trzykrotnie, mimo że mieszkali cały czas w tym samym miejscu: 301 Cobblestone Way, 301 Cobblestone Lane i 345 Stonecave Road. Akcja rozgrywa się 1 tys. 040 lat p.n.e.

**TRAFNE ODPOWIEDZI NA
BANALNE PYTANIA**
Gdy lew patrzy na rycerza w
zbroi, to co widzi?
KONSERWE!
Co, podróżując po całym
świecie, i tak zawsze zo-
staje w rogu?
ZNACZEK POCZTOWY.
Co się stanie, kiedy wrzuci
się czarne spodnie do Morza
Czerwonego?
BĘDĄ MOKRE.

Gry i zabawy KAPSLE

Na ziemi rysujemy tor: kredą lub kamieniem na chodniku, patykiem na ubitej ziemi lub wygładzając piasek na obrzeżach piaskownicy. Szerokość toru uzależniona jest od liczby uczestników — im więcej graczy, tym szerszy powinien być tor. Zaznaczamy linię startu i linię mety, a pomiędzy nimi może „dziać się” wszystko, tzn. tor może zakręcać, może robić nasypy i wyrzutnie z piasku, przeszkody z gałęzi czy kamieni lub zbiorniki wodne (dołek w ziemi zabezpieczony folią i wypełniony wodą, albo zwykła kałuża).

Ustawiamy kapsle na starcie, jeden obok drugiego, wierzchnią stroną na spód, i pstryknięciem w falowany bok kapsla przesuwamy się do przodu. Pstrykamy na zmianę i w ten sposób ścigamy się do mety. Wypadnięcie poza linię toru oznacza stratę kolejki. Wygrywa ten gracz, którego kapsel jako pierwszy przekroczy linię mety.

Zabawę należy zacząć od nazbierania kapsli i ozdobienia ich flagami państw, których przedstawiciele biorą udział w wyścigach (dodatkową korzyścią zabawy jest oczywiście nauka geografii). Ciekawym pomysłem może być mała zmiana zasad np. przyozdobienie kapsli flagami państw, które biorą udział w turnieju piłki nożnej Mistrzostwa Europy.

Wesołej zabawy!

Zagadka

Mam kapelusik
nie do kłaniania,
mam zgrabną nóżkę
nie do skakania.

5 magicznych ciekawostek o grzybach

Czarownica warzy miksturę w swoim kotle — szklanica tłuszczu, korzeń mandragory, nieco wilczych jagód, pęk lulka czarnego, pięć kropel krwi nietoperza, ząb smoka, dwa skrzydła ważki, i w końcu — grzyby. Wkrótce zawrze magiczna mieszanka, której składnikiem specjalnym są organizmy od wieków spowite aurą tajemniczości.

Po pierwsze: to łakomstwu św. Piotra zawdzięczamy istnienie grzybów

Jak głosi legenda, pewnego dnia Jezus i Piotr odwiedzili miejscową gospodynię. W drodze powrotnej, wiodącej przez las, Piotr ukradkiem ugryzł placek, który dostali od kobiety w prezencie. Jezus skarcił apostoła, a kawałek chleba, który wypadł zaskoczonym Piotrowi z ust, zamienił się w grzyby.

Po drugie: grzyby to wcielenie sił nieczystych

Grzybom przez wieki przypisywano znaczenie magiczne. Bano się ich, utożsamiano je z diabłem, uważano za niebezpieczne i mroczne. Stąd też niektóre ich nazwy: gadówki, szatany, babie uszy, krowie języki.

Nie bez znaczenia było także miejsce ich występowania — mglisty, tajemniczy las — oraz pora ich wzrostu — noc. Wszystko to wzmacniało ludową wiarę w związek grzybów ze światem magicznym, a nawet krainą śmierci.

Po trzecie: grzybobranie to rytuał

Pierwsze grzybobrania stanowiły rodzaj ceremoniału. Musiały odbywać się koniecznie po święcie Piotra i Pawła, do lasu należało też wybierać się w samotności, nigdy w grupie (wierziono, iż rozmowy mogą odstraszać grzyby). Ściśle określony był również strój zbieracza — stary i znoszony, a także sposób obchodzenia się z nożykiem — należało schować go tak, by nie wystraszyć grzybów jego widokiem.

Po czwarte: każdy może być czarownicą!

Grzybki psylocybinowe (prawdopodobnie to te grzybki o właściwościach halucynogennych nasza znajoma czarownica dodaje właśnie do swojej mikstury) występują również w naszym kraju. Najczęściej pojawiają się na łąkach, granicach lasów i pastwiskach.

Po piąte: nie zadawaj nikomu muchomora!

W języku polskim istnieje powiedzenie „zadać komuś muchomora”, oznaczające tragiczną, zawiedzioną miłość, kończącą się złamanym sercem lub nawet śmiercią. Współcześnie zwrot „zadać komuś muchomora” znaczy tyle, co przydzielić komuś zadanie trudne lub niemożliwe do realizacji, np. Mama zadała mi prawdziwego muchomora —

kazała mi ugotować zupę grzybową!

W czarodziejskim kotle zawrzało i zabulgotało.

Wkrótce mikstura przeniesie czarownicę do świata magii, gdzie latanie jest możliwe, a granice nie istnieją. Czy w naszych kuchniach można tak zabulgotać...

Ciasto Leonek

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego

„Dom pełen mięty”

Ciasto Leonek krucho-miodowe, przełożone dwoma warstwami smażonych jabłek z dodatkiem galaretki, kremem i biszkoptami. Ciasto ładnie się prezentuje, bardzo dobrze się kroi, idealne na każdą okazję święta, imprezy rodzinne. Przygotowanie ciasta jest dosyć proste.

Składniki na ciasto:

• 300 gramów mąki pszennej • 150 gramów masła • 2 łyżki miodu • 1 łyżeczka sody • 2 łyżki śmietany • 100 gramów cukru • 1 jajko • 1 paczka podłużnych biszkoptów

Krem:

• 150 gram cukru • 1 cukier waniliowy • 200 gram masła • 2 łyżki mąki pszennej • 2 łyżki mąki ziemniaczanej • 1/2 l mleka

Masa jabłkowa:

• 1 kg jabłek • 1 szklanka cukru • 1 galaretka wiśniowa • 1 galaretka cytrynowa

Polewa:

• 3 czubate łyżeczki cukru • 50 gram masła • 1 czubata łyżka kakao • 2 łyżeczki wody

Wykonanie:

Z podanych składników zagnieść kruche ciasto: mąkę wymieszać z cukrem i sodą, dodać masło, posiekać, dodać śmietanę, miód i jajko, i wszyst-

Fot. autorka

ko zagnieść. Ciasto podzielić na pół i upiec dwa placki, forma 25 x 35 cm, w temperaturze 180 stopni, przez 15-17 minut. Ciasto jest dosyć miękkie, dlatego najlepiej rozciągać je na formie rękami oprószonymi mąką, zostawić w chłodnym miejscu na pół godziny, aby odpoczęło.

Krem: Mleko 1,5 szklanki zagotować z cukrem i cukrem waniliowym, do wrzącego mleka wlać obie mąki rozrobione w pozostałym mleku i ugotować budyń. Zostawić przykryty do wystudzenia. Masło ubić, dodawać po łyżce zimny budyń, ucierać na puszystą, jednolitą masę.

Jabłka obrać, zetrzeć na tarce o dużych otworach i udusić z cukrem (cukru dodać do smaku, zależy jakie są

jabłka). Galaretki każdą rozpuścić w pół szklance gorącej wody. Jabłka podzielić na pół, do jednej części dodać galaretkę czerwoną, wymieszać, a do drugiej galaretkę żółtą, zostawić do wystudzenia.

Na zimnym cieście rozsmarować 1/4 kremu, na krem rozłożyć zimne jabłka z galaretką czerwoną, gdy jabłka są dosyć twarde można od razu posmarować 1/4 kremu, na to ułożyć biszkopty, które posmarować po wierzchu pozostałym kremem, tak aby krem był też między biszkoptami. Na krem wyłożyć żółte jabłka i przykryć zimnym ciastem. Składniki polewy podgrzać na wolnym grzaniu, cały czas mieszając, gdy masa stanie się jednolita i trochę zgęstnieje, połać ciasto. Ciasto Leonek najlepsze jest na drugi dzień, wtedy smaki się połączą, a ciasto jest miękkie. ■

Galaretka wieprzowa w słoikach

Galaretka wieprzowa, czyli zimne nóżki, z dodatkiem golonki, taką robiła moja mama, pasteryzowana w słoikach. Galaretkę można jeść ze słoika krojąc ją nożem, ale też można ją wyjąć, zagotować, włożyć do salaterki, a jak zastygnie będzie jak świeża. Z porcji tej wyszło pięć słoików półlitrowych.

Składniki:

• 2 nogi wieprzowe • 1 golonka • 4-5 kolanek wieprzowych • 2 marchewki • 1 liść laurowy • 4 ziela angielskie • pieprz • sól • słoiki

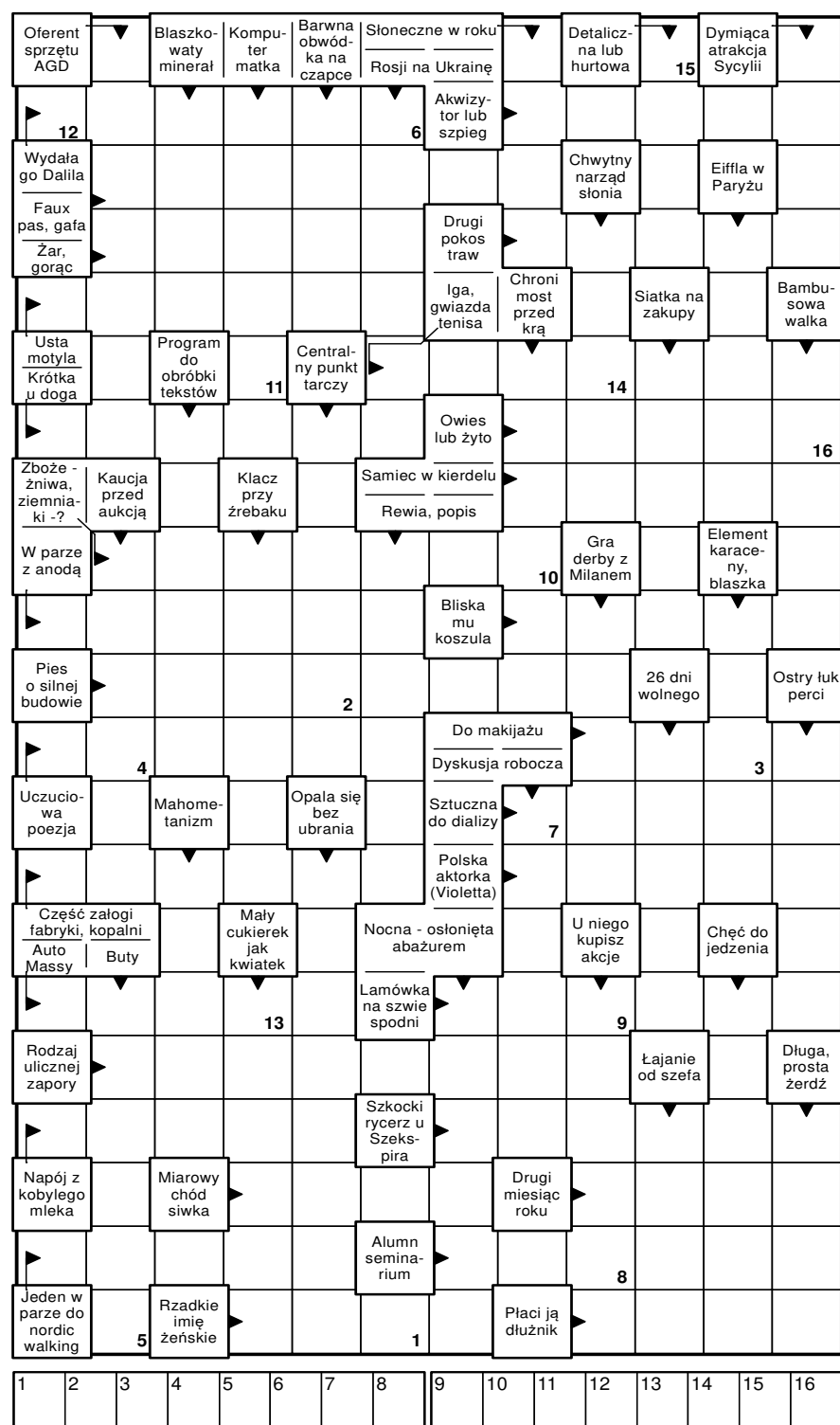
Wykonanie:

Nóżki, golonkę i kolanka oczyścić i umyć dokładnie, zalać zimną wodą,

tak aby były przykryte, zagotować, zebrać szumowiny, zmniejszyć grzanie na najmniejsze, dodać liść laurowy, ziele angielskie, sól do smaku, przykryć i wolno gotować. Jeśli nie możemy kupić kolanek, możemy zastąpić je nóżkami. Gdy mięso jest już na wpół miękkie, dodać obraną marchew. Miękkie mięso wyjąć z wywaru, oddzielić od kości i drobno pokroić. Wywar z gotowania nóżek, przecedzić dodać pokrojone mięso, pokrojoną w kostkę marchewkę, doprawić pieprzem i solą do smaku i zagotować. Słoiki półlitrowe dokładnie wyparzyć, tak samo wyparzyć zakrętki. Wrzącą galaretkę włożyć do słoików, zakręcić,

odwrócić do góry dnem, sprawdzić czy słoiki się zamknęły. Słoiki z galaretką wstawić do garnka wyłożonego ściereczką, zalać gorącą wodą do 3/4 wysokości, zagotować pod przykryciem, zmniejszyć grzanie i wolno gotować godzinę. Na drugi dzień powtórzyć pasteryzowanie, ale gotować już od zagotowania 45 minut. Tak przygotowana galaretka może stać w chłodnym miejscu trzy miesiące. Galarety nie musimy pasteryzować jeśli będziemy trzymać ją w lodówce około miesiąca, wtedy wrzącą wlewamy do słoików, zakręcamy, odwracamy do góry dnem i przykrywamy kocykiem, zostawiamy do wystudzenia. ■

Krzyżówka

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 26-27 WRZEŚNIA

Poziomo: SOPOT - POŁĘC - KRAWCZUK - WIERCH - ZAMSZ - BANAŁ - AGRONOM - WAŁKOŃ - OSIKA - KAMPUS - LAMPA - WARSTWA - ANETA - IMAGE - KRAM - CEKINEK - LAOS - MALAGA - MAMRY - ZBIORNICZEK - ORANŻ - ELEW - SEKS - LIZA - BĘBEN - TĘTENT - KINO - IRAK - DANTE - RĄCZKA

Pionowo: SKIBKA - AWARIA - ZRĘDA - KOREA - ŁAMANA - LUBA - PARNIK - PREMIA - INSEKT - OWCA - OPUST - GROŻENIE - OTCHŁAŃ - STACJA - NESTOR - PUZDRO - LAIK - MAIL - FOKA - OSPA - MILA - CELTIC - MINI - MAANAM - ZWIERZ - PERS - OKUP - GEORGE - ZNAK - ZIMA - ALEKSY - KLATKA

Hasło: Europa da się lubić

Uśmiechnij się!

Trzej żonaci mężczyźni spotkali się w knajpie. Jeden mówi:

– Wiecie co? gdy moja żona była w ciąży czytała książkę „Jaś i Małgosia” i mamy dwoje dzieci.

Mówi drugi:

– A gdy moja żona była w ciąży czytała „Trzech muszkieterów” i mamy troje dzieci.

Ostatni zerwał się do drzwi, a jeden spytał:

– A gdzie ty tak pędzisz?

– Lecę do domu, bo moja żona czyta „101 Dalmatyńczyków”.

Policjanci zatrzymują kierowcę:

– Panie kierowco, poprosimy dokumenty.

Kierowca podaje dokumenty policjantowi. Policjant sprawdza:

– W porządku. To jeszcze pan dmuchnie w alkomat.

Kierowca dmucha, alkomat pokazuje 0.0.

– 0.0? Chyba się zepsuł – mówi jeden z policjantów.

– Jak to się zepsuł? Dawaj!

Drugi policjant dmucha w alkomat:

– No i o co ci chodzi?! 2.5! W porządku jest!

Do biura FBI dzwoni facet:

– Mój sąsiad John Smith, trzyma narkotyki w szopie na drewno.

Wieczorem ten sam facet dzwoni do Smitha:

– Było u ciebie FBI???

– Było.

– Porąbali ci drewno??

– Tak.

– Dobra, jutro ty na mnie donosisz.

Ktoś mi musi przekopać ogródek.

Na lekcji geografii pani pyta Jasia: Z czego słyną Chiny?

Nie wiem – odpowiada chłopiec.

A skąd masz herbatę w domu? – podpowiada pani.

Mama kupuje w sklepie.

Nauczyciel wchodzi do klasy i mówi:

Mam nadzieję, że dzisiaj nikogo nie przytłapię na ściąganiu!

I my mamy taką samą nadzieję! – odpowiadają dzieci.

80. rocznica operacji „Market Garden” w Gryfinie (zachodniopomorskie)

Leszek Wątróbski

„Próbowaliśmy przypomnieć mieszkańcom Gryfina o I Samodzielnej Brygadzie Spadochronowej i o jej dowódcy gen. Stanisławie Sosabowskim oraz ich udziale w operacji »Market Garden« – powiedział Julian Dalidowicz, wiceprezes Zarządu Towarzystwa Miłośników Ziemi Gryfińskiej, regionalista i nauczyciel historii w ZSP Gryfino. »W naszej dwudniowej imprezie uczestniczyło setki dzieciaków ze swoimi rodzicami. My jako Towarzystwo Miłośników Ziemi Gryfińskiej, taki historyczny dwudniowy piknik i na taką skalę robiliśmy po raz pierwszy. Głównym organizatorem imprezy było Towarzystwo Miłośników Ziemi Gryfińskiej. Współorganizatorami byli natomiast miasto i gmina Gryfino; Biblioteka Publiczna w Gryfinie (wydrukowanie, przygotowanie wystaw); Gryfiński Dom Kultury (ściągnięciem kina pod chmurkę i seansem pt. »O jeden most za daleko«); Zachodniopomorski

Urząd Marszałkowski (finansowanie upominków dla wolontariuszy); szczeciński IPN oraz współpraca z Historycznym Klubem »Szlakiem Narbutta« ze Szczecina; grupą rekonstrukcyjno-historyczną »Nałęcz« z Trzebiatowa i wreszcie Zespół Szkół Ponadpodstawowych z Gryfina. A przez całe dwa dni czynny był punkt informacyjny z Centrum Szkolenia Bojowego z Drowska. Był też punkt DKMS, czyli tych, którzy poszukują dawców szpiku, potrzebnego do ratowania życia. Impreza trwała 2 dni. Pierwszego – w piątek, zaczęliśmy ok. godz. 10. część edukacyjną dla dzieci ze szkoły i przedszkola. Była to krótka prelekcja przy okolicznościowych wystawach dotycząca I Samodzielnej Brygady Spadochronowej, która walczyła w bitwie o Arnhem oraz jej dowódcy gen. Stanisława Sosabowskiego. Był też tor przeszkód, na którym dzieci mogły się zmierzyć z wieloma różnymi przeszkodami. Około godz. 14 zaczęliśmy wydawać ugotowaną przez naszych uczniów z klasy gastronomicznej grochówkę, na któ-

Julian Dalidowicz, wiceprezes Zarządu Towarzystwa Miłośników Ziemi Gryfińskiej, regionalista i nauczyciel historii w ZSP Gryfino
Fot. Leszek Wątróbski

ra było dużo chętnych. Następnie, o godz. 19, na nabrzeżu przy moście, odbył się plenerowy pokaz filmu »O jeden most za daleko«.

29.>>

Rekonstruktorzy biorący udział w 80. rocznicy operacji „Market Garden” w Gryfinie **Fot. archiwum J. Dalidowicz**

28.>>

W sobotę, drugim dniu imprezy, przyjechali do nas członkowie Grupy Militarnej Gryfino i Okolice – ze stowarzyszenia, które regularnie organizuje, uczestniczy i wreszcie prezentuje swoje pojazdy militarne i chętnie wreszcie dzieli się swoją wiedzą i pasją do militariów. A o 13. rozpoczął się konkurs na najlepszą stylizację ubiorów z lat 30. i 40-ych. Następnie, o godz. 15. miała miejsce mała inscenizacja »mała potyczka« pomiędzy Niemcami a Polakami biorącymi udział w operacji »Market Garden« – w której udział wzięło kilkunastu rekonstruktorów. Tak się bowiem zbiegło, że wielu innych rekonstruktorów wyjechało w tym czasie na obchody rocznicowe do Holandii". ■

W sobotę, drugim dniu imprezy, przyjechali do nas członkowie Grupy Militarnej Gryfino i Okolice – ze stowarzyszenia, które regularnie organizuje, uczestniczy i wreszcie prezentuje swoje pojazdy militarne i chętnie wreszcie dzieli się swoją wiedzą i pasją do militariów.

Grupy młodych miały okazję wysłuchania prelekcji prowadzonych przez rekonstruktorów w mundurach przy okolicznościowych wystawach dotyczących 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej Fot. archiwum J. Dalidowicz

Wojskową grochówkę ugotowaną w kuchni polowej wydawały uczennice klasy gastronomicznej w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Gryfinie Fot. archiwum J. Dalidowicza

Największa operacja desantowa

17 września 1944 r. rozpoczęła się największa operacja desantowa w historii II wojny światowej. Wydarzenie o tyle szczególne, że brali w nim udział także Polacy, o których pamięć i dobre imię należało walczyć przez lata. Operacja określana jako „Market Garden” była jedną z największych i najbardziej ambitnych operacji powietrznodesantowych II wojny światowej. Jej celem było szybkie zajęcie mostów wzdłuż głównych rzek w Holandii, co miało umożliwić szybki postęp wojsk alianckich w kierunku Niemiec, a tym samym zaskoczenie armii wroga. Gra miała się toczyć o trzy mosty w Arnhem, Nijmegen i most w Eindhoven. Kontrola tych mostów była uważana za kluczową dla umożliwienia dalszego postępu wojsk lądowych i ich zaopatrzenia.

We wrześniu 1944 r. zdawano sobie sprawę z tego, że III Rzesza nie wygra już tej wojny. Ze wschodu idąca niczym walec Armia Czerwona, od południa działania koalicji antyniemieckiej w ramach kampanii włoskiej, które wiązały siły niemieckie, a od zachodu pracy w kierunku rdzennych ziem alianci... Stąd też zrodził się plan, by dokonać uderzenia od północy, przez tereny Holandii.

Polacy w operacji: 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa (1 SBS) dowodzona przez gen. brygady Stanisława Sosabowskiego, była jedyną polską jednostką desantową biorącą udział w operacji „Market Garden”. Brygada wraz z 1. Brytyjską Dywizją Powietrznodesantową (1 DPD) podczas tej operacji miała uchwycić mosty w Arnhem i utworzyć przyczółek dla XXX Korpusu. 1 SBS składała się z około 2 500 żołnierzy, w tym spadochroniarzy i personelu wsparcia.

Po desancie polscy spadochroniarze natrafili na silny niemiecki opór. Mimo, że ich zadaniem było zdobycie przeprawy przez Ren (w kierunku której udali się marszem), napotkali oni trudności związane z rozproszonymi i dobrze uzbrojonymi jednostkami niemieckimi, co znacznie utrudniło realizację ich celów. Po drodze okazało się, że prom, którym miała się odbyć przeprawa, został zniszczony przez Niemców, a brzeg po przeciwnej stronie w rejonie przeprawy był obsadzony przez nieprzyjaciela. Polacy, podobnie jak inne jednostki biorące udział w operacji, borykali się z problemami logistycznymi, takimi jak brak odpowiedniego zaopatrzenia i trudności w komunikacji. Zrzuty zaopatrzeniowe były opóźnione i nie zawsze trafiały w odpowiednie miejsca. Straty były jednak bardzo duże, zarówno w sprzęcie, jak i ludziach (z 87 lądujących Polaków 5 zginęło, a 11 zostało rannych).

6.45 Studio Wilno
7.05 S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
7.25 Czytanie przed spaniem
7.30 Pięknie przyprawiona
7.50 Przepis dnia
7.55 Kuchenne recepty
8.20 Zakochaj się w Polsce
8.40 Klub u redaktorów
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.30 Gra słów
10.55 Słowni polsko@polski
11.20 S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
11.45 Czytanie przed spaniem
11.50 Kultowe rozmowy
12.10 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Litwa nieoczywista
13.20 Panorama litewska
12.30 Kabaretomaniacy
14.20 „Saga prastarej puszczy” film dok.
15.15 Notacje
15.25 Raport naukowy
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Przyjaciele Misia i Margolci
17.30 Baśnie i bajki polskie
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Świadećtwo
18.45 Strona po stronie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Niezwykłe miejsca
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Korona królów”
21.30 S. „Leśniczówka”
21.50 Kultowe rozmowy
22.15 Zakochaj się w Polsce

22.40 Litwa nieoczywista
23.00 Na sygnale
23.45 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.25 Świadećtwo
00.35 Strona po stronie

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** Wiadomości
9.00 S. „Morderstwa na północy”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznane”
13.45 Momenty „Festiwali Piosenki 2024”
14.00, **15.00**, **16.00**, **16.30** Wiadomości
14.20, **15.15** Dzień dobry Litwo
16.25 S. „Raj dla kobiet”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Nierozwiązane kontrowersje historyczne
22.30 Wiadomości rowerowe
23.00 S. „Nieprzerwany”
23.45 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Bądź moim słońcem”
8.00 S. „Słodko razem”
9.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Alaca”
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Moja mała”
15.30 S. „Kakao”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2

20.00 Będzie wszystkiego
21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości
22.30 „Boon. Ochronić niewinnych” film fab.
00.25 S. „Czarna lista”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Historie rzeczy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 forum LRT
8.30 Wiera i życie
9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Co jest lepsze, sąsiedzie?
12.00 S. dok. „Materiały cud”
12.55 Wizjonerzy
13.00 „Odblaski”
13.30 „Uwaga! Szukamy sztuki”
14.00 Dajmy czadu!
15.05 Sezon zdrowia
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 „Laba die-na, Lietuva”
18.55 Koszykówka. Puchar Europy. „7betLietkabelis” – „Hapoel”
21.00 „Będę z tobą (z reprezentacją dzwiękową)” film dok.
22.15 Legendy
23.10 Euromaxx
23.30 Odblaski

6.00 TV pomoc
8.00 TV3 debaty
9.30 S. „Nie dla ciebie, Martyna”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Kobiety lekarz”
12.00 S. „Nie puszczaj mojej ręki”
14.00 S. „Nieznana miłość”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 S. „Miało czy wieść”

21.00 S. „Nie dla ciebie, Martyna”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 „Spartan” film fab.
00.50 S. „Prawo i porządek”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Policjant z przeszłości”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Zabójcza broń”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Wojny sąsiedzkie”
21.00 „Mexican” komedia
23.15 „Zabójca” thriller

5.30 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
6.30 Godzina TV wolność
7.30 Pyszne życie
8.00 S. „Znikające ślady”
9.00 S. „Realna mistyka”
10.00 S. „Aleksandra”
11.00 S. „Stary”
12.30 Pierwszy raz
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Kim jesteś?”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”

20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Grom z jasnego nieba”
21.25 S. „Aleksandra”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.30 S. „Komisarz Alex”
7.25 S. „Cobra 11”
8.30 „Gwiazdy lombardu”
9.00 „Egązas dugnas”
9.30 „Wyścig życia”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 S. „Brutto i Netto”
12.00 S. „Sługa narodu”
13.00 „Czynnik strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Komisarz Alex”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Brutto i Netto”
19.30 „Gwiazdy lombardu”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Brudna kasa” thriller
22.50 S. „El Chapo”
23.35 S. „Smeris”

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Zakazany owoc”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Profesor T.”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
15.30 „Obiecany”
16.30 S. „Bądź ze mną”
17.00 S. „Ślepa”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Zbrodnia w Barcelonie”

22.55 „Inspektor Dupin”
00.50 „Od dziewcząt do panie”

05.50 S. „Klan”
06.20 S. „Dziedzictwo”
07.05 S. „Wichrowe wzgórze”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 S. „Akacyjowa 38”
09.50 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.55 „Rajska wySPA” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
22.05 S. „Porzucony”
23.05 „Magazyn Ekspresu Reporterów”
00.05 „Kalifornia w ogniu” film dok.

07.15 „Muzyczne poranki”
07.40 „Tamte lata, tamte dni”
08.20 „Dzika muzyka”
09.00 S. „Podróż z historią”
09.40 „Informacje kulturalne”

10.05 S. „Przeprawkadzi”
11.10 Nagroda Literacka NIKE
11.15 „Wojna guzików” komediodramat
13.15 „Portrety Pierre Soulages”
14.20 „Dobry tytuł”
14.50 Nagroda Literacka NIKE
15.00 „James Tissot, portrecista neoklasycyzmu” film dok.
16.00 Nagroda Literacka NIKE
16.05 Wydarzenie aktualne
16.20 „14 lipca” komedia
18.00 S. „Przeprawkadzi”
19.10 W poszukiwaniu dobrego filmu
19.50 „... i nie żałuj tego” film dok.
21.00 „Wstęp do spektaklu”
21.05 „O człowieku, który siedział tyłem” spektakl
22.05 Nagroda Literacka NIKE
22.15 „Upadłe anioły” film fab.
00.10 „Ustrzelić mafię” film dok.

07.00 „Panorama”
07.35 „Pozyteczni.pl”
08.00 „Kuchenne recepty”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Nad Niemnem. Za wschodnią granicą”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „Ranczo”
15.10 „Hala odlotów”
16.00 „Zagadki zwierzogromadki”
16.15 „Tyci encyklopedia Bzyka”
16.30 „Program informacyjny”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”

18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Akcent Wschodni”
19.45 „Panorama”
20.10 „Wilnoteka”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Ojciec Mateusz”
23.15 „Umrzeć za Warszawę” film dok.

08.05 „Był taki dzień”
08.10 „Spór o historię”
08.45 „Flesz historii”
09.00 S. „Stulecie Winnych”
09.40 „Dzika Polska” film dok.
10.05 „Encyklopedia II wojny światowej”
10.30 „Historia Polski” film dok.
11.15 „Porucznik Robert Oszek bohater Niepodległej” film dok.
12.00 „Luftwaffe 39: Zbrodnia nieukarana” film dok.
12.45 „Wojownicy czasu”
13.15 S. „Jan Serce”
14.10 „Jadwiga Zamoyska. Skarby generałowej” film dok.
15.00 „Abu Hara” film dok.
16.15 „Fascynujące miejsca”
16.40 S. „Korona królów”
17.05 „Sensacje XX wieku”
17.50 „As przestworzy”
18.05 „Ostatni Bój” film dok.
19.05 „Bomba w torcie”
19.25 „Było, nie minęło”
19.50 S. „Stulecie Winnych”
20.30 „Park Narodowy New Forest” film dok.
21.20 „Kraj światła” film TVP
22.40 „Wielka droga” film fab.
23.10 „Sensacje XX wieku”

01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 XX Rajd Katyński
01.55 Kartka z kalendarza Powstanie Warszawskie
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 święty na każdy dzień
03.30 Poznajemy Polskę
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Historia
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Pielgrzymi Bożego Miłosierdzia
07.30 Cichy i pokornego serca
08.45 Muzyczne chwile
08.55 Kartka z kalendarza Powstanie Warszawskie
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Bieszczady dla Jezusa 2020
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.40 Słowo życia
10.45 święty na każdy dzień
10.50 Muzyczne chwile
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.05 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 święty na każdy dzień
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Niebieskoooki Anioł
14.10 Szansa na dziecko naprotechnologia
14.30 Msza świę-

ta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Życie jest piękne
16.00 Od zmierzchu do świtu
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
17.55 Robi
18.10 Prosto o gospodarce
18.30 Zostań Żołnierzem RP
18.45 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 święty na każdy dzień
20.30 Każdy ma-
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Historia
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Generał naszej wolności – kpt. Janusz Bęza
23.55 Cierpliwa ufność

7.00 Fani czterech kótek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Łowcy klasyków
10.30 Skarby z szopy
12.00 Łowcy staroci
14.00 Naprawa gospodarstwa
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

TVP
WILNO

7.05 Zwierzaki Czytaki
 7.20 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
 7.30 Moda na rodzinę
 7.55 W kotle historii
 8.20 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpiem Bułecką
 8.45 Hasztagi tygodnia
 9.30 Zapomniani, odzyskani
 9.35 S. „Sześć siostr”
 10.30 Gra słów. Krzyżówka
 10.50 Słownik polsko@polski
 11.15 Zwierzaki Czytaki
 11.35 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
 11.45 Kultowe rozmowy
 12.10 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 12.35 S. „Leśniczówka”
 13.00 Info Wilno
 13.05 Unia kulinarna
 13.20 Z pamięci
 13.25 Va Banque
 14.20 „Człowiek o chmurnych oczach i uśmiechniętej duszy” film dok.
 15.25 Jak to działa
 15.50 Info Wilno
 16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
 16.20 S. „Klan”
 16.45 S. „Barwy szczęścia”
 17.10 Zwierzaki Czytaki
 17.25 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
 17.35 Alchemik
 17.50 S. „Dziwczyny ze Lwowa”
 18.35 Tygiel
 19.00 Info Wilno
 19.15 Studio Wilno
 19.35 Polacy Światu
 19.40 S. „M jak miłość”
 20.30 Program informacyjny
 20.55 Pytanie dnia
 21.05 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 21.30 S. „Leśniczówka”
 21.50 Kultowe rozmowy
 22.15 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpiem Bułecką
 22.40 Unia kulinarna

23.00 S. „Na sygnale”
 23.50 Info Wilno
 00.05 Studio Wilno
 00.25 Pożyteczni.pl

LRT | TV

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
 6.02 Dzień dobry Litwo
 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
 9.00 S. „Morderstwa na północy”
 9.50 S. „Krzyk o pomoc”
 10.40 S. „Doktor Martin”
 11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
 12.15 Euromaxx
 12.30 Kto i dlaczego?
 13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznane”
 13.45 Sportowe chwile z LRT
 14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
 14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
 16.25 S. „Raj dla kobiet”
 17.10 S. „Dziedzictwo”
 18.00 Kto i dlaczego?
 18.30 Ważna godzina
 19.30 Dzikie świat zwierku
 20.30 Panorama
 21.00 Temat dnia
 21.30 Litwa przemawia
 22.30 Wiadomości rowerowe
 23.00 S. „Incognito”
 23.45 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
 6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
 7.00 S. „Bądź moim słońcem”
 8.00 S. „Słodko razem”
 9.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
 10.00 S. „Alaca”
 12.00 Wiadomości
 13.20 Pani chłopka
 14.30 S. „Moja mała”
 15.30 S. „Kakao”
 16.30 Dobry wieczór, Litwo
 18.30 Wiadomości
 19.30 KK2
 20.00 Szeszka 20
 21.00 S. „Poważne sprawy”

21.30 Wiadomości
 22.30 „Gra o przetrwanie” thriller
 00.20 S. „Czarna lista”

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
 6.05 (Nie)emigranci
 7.00 Kto i dlaczego?
 7.30 Nierozwiązane kontrowersje historyczne
 8.30 Drogi
 9.00 Dzień dobry, Litwa
 11.30 „Pahonia”
 12.00 „Będę z tobą” film dok.
 13.10 O świecie X
 13.30 Euromaxx
 14.10 Festiwal Muzyczny „Birsztany 2024”
 15.05 Vilnius Mama Jazz
 14.55 Koncert
 15.25 Festiwale piosenki 2024
 15.35 S. „Doktor Martin”
 16.20 S. „Serce kraju”
 17.05 Euromaxx
 17.20 Dzień dobry, Litwo
 19.30 S. Dok. „Materiały cud”
 20.25 Wizjonerzy
 20.30 Panorama
 21.00 Temat dnia
 21.30 Koncert
 22.50 Wizjonerzy
 23.00 Uwaga! Szukamy sztuki
 23.30 Oto kino

6.00 TV pomoc
 8.00 S. „Miasto czy wieś”
 9.30 S. „Nie dla ciebie, Martyna”
 10.00 S. „W wirze miłości”
 11.00 S. „Kobiety lekarzy”
 12.00 S. „Nie puszczałam ręki”
 14.00 S. „Kopalnie pasji”
 15.00 S. anim. „Simpsonowie”
 16.00 TV3 wiadomości
 16.30 TV Pomoc
 18.30 TV3 wiadomości
 19.30 „Show do-

brego wieczoru”
 21.00 S. „Nie dla ciebie, Martyna”
 21.30 Wieczorne wiadomości TV3
 22.20 TV3 sport
 22.30 „Niemożliwe” dramat
 00.50 S. „Prawo i porządek”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
 7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
 8.30 S. „Policjant z przeszłości”
 9.30 S. „C.O.D.E.”
 10.30 S. „MacGyver”
 11.30 „CSI. Miami”
 12.30 S. „Świeża krew”
 13.30 „Zasady mojej kuchni”
 15.00 S. „Pod pokładem”
 16.00 S. „C.O.D.E.”
 17.00 S. „MacGyver”
 18.00 S. „CSI. Miami”
 19.00 S. „Zabójcza broń”
 20.00 „Wojny kupujących”
 20.30 „Wojny sąsiedzkie”
 21.00 „Trzydzieści dni” dramat
 23.55 „Mexican,” komedia

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
 6.00 S. „Stary”
 7.30 W cieniu mężczyzny
 8.00 S. „Znikające ślady”
 9.00 S. „Realna mistyka”
 10.00 S. „Aleksandra”
 11.00 S. „Stary”
 12.30 Jestem wnioskodawcą
 13.00 Nowy dzień
 14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
 15.00 S. „Kim jesteś?”
 16.00 Reporter
 16.20 Sport. Pogoda
 16.30 Litwa na żywo
 17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
 18.00 Reporter
 18.20 Sport. Pogoda

18.30 S. „Stary”
 20.00 Reporter
 20.18 Sport. Pogoda
 20.20 S. „Grom z jasnego nieba”
 21.25 S. „Aleksandra”
 22.30 Reporter
 22.50 Sport. Pogoda
 23.00 Litwa na żywo
 23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.35 S. „Komisarz Alex”
 7.25 S. „Cobra 11”
 8.30 „Gwiazdy lombardu”
 9.00 „Na jednym końcu haczyk”
 9.30 „Wojny magazynowe”
 10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
 11.00 „Brutto i Netto”
 12.00 S. „Sługa narodu”
 13.00 „Czynnik strachu”
 14.00 S. „Cobra 11”
 15.00 S. „Chicago Fire”
 16.00 S. „Komisarz Alex”
 18.00 S. „Simpsonowie”
 19.00 „Brutto i Netto”
 20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
 21.00 „Pan życia i śmierci” dramat
 23.25 S. „El Chapo”

6.00 S. „Niewinni”
 7.00 S. „Nieśmiertelnik”
 8.00 S. „Ślepa”
 9.00 S. „Zakazany owoc”
 10.00 S. „Major Crimes”
 11.00 S. „Profesor T.”
 12.00 S. „Zabójcze umysły”
 13.00 S. „Prawo i porządek”
 14.00 S. „Partnerki”
 15.00 S. „Anupamaa”
 15.30 „Obiecany”
 16.00 S. „Bądź ze mną”
 17.00 S. „Ślepa”
 18.00 S. „Specjalista”
 19.00 S. „Doktor House”
 20.00 S. „Prawo i porządek”
 21.00 S. „Zbrodnia w Barcelonie”

00.50 „Od dziewcząt do panie”

05.50 S. „Klan”

06.20 S. „Dziedzictwo”

07.10 S. „Wichrowe wzgórze”

08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”

08.30 „Projekt: Nadzieja Hospicjum”

09.00 S. „Akacja 38”

09.50 S. „Ranczo”

10.45 S. „Komisarz Alex”

11.45 S. „Ojciec Mateusz”

12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”

13.10 „Agrobiznes”

13.35 „Rok w ogrodzie Extra”

13.55 „Kanada sztuka przetrwania na dzikiej północy” film dok.

15.00 S. „Wichrowe wzgórze”

15.55 „Jaka to melodia?”

16.35 „Gra słów. Krzyżówka”

17.05 S. „Dziedzictwo”

18.00 „Teleexpress”

18.20 „Jaka to melodia?”

18.55 S. „Klan”

19.25 „Reporterzy”

19.45 S. „Akacja 38”

20.30 „Program informacyjny 19.30”

20.55 „Pytanie dnia”

21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”

21.55 „Piłka Nożna: Liga Mistrzów”

00.05 „System” dramat

07.10 „Muzyczne poranki”

08.35 „Tamte lata, tamte dni”

08.10 „Dzika muzyka” magazyn

08.50 S. „Podróż z historią”

09.25 Nagroda Literacka NIKE

09.30 „Poczet sław polskich”

10.05 S. „Przewodzący”

11.05 „Wydarzenie aktualne”

11.30 „14 lipca” komedia

13.10 „... i nie żałuj tego” film dok.

14.15 „30 lat rebelii teatralnej w Legnicy”

14.55 S. „Aladyn i cudowna lampa. Czarodziej z Afryki”

15.25 „Praktyczny pan” film anim.

15.45 Nagroda Literacka NIKE

15.55 „Złoto dezerterów” komedia

18.05 Studio Gdynia

18.25 S. „Przewodzący”

19.30 Informacja kulturalna

20.00 „Reżyserzy”

20.50 „Nagroda Literacka NIKE”

21.00 „Jak zabić starszą panią” komedia

22.40 „Legendy Rocka”

23.10 Nagroda Literacka NIKE

23.15 „Legendy Rocka”

23.45 Nagroda Literacka NIKE

07.00 „Panorama”

07.35 „Prywatne życie zwierząt”

08.00 „Okrasa łamie przepisy”

08.30 „Pytanie na śniadanie”

12.10 „Wilnoteka”

12.30 S. „Barwy szczęścia”

13.00 „Gość Poranka”

13.25 S. „Ojciec Mateusz”

15.05 „Umrzeć za Warszawę” film dok.

16.05 „Rodzina Treflików”

16.10 „GO TU JEMY”

16.30 „Program informacyjny”

17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”

17.30 S. „Barwy szczęścia”

18.00 „Teleexpress”

18.20 „Gra słów. Krzyżówka”

18.50 „Teleexpress Extra”

19.15 „Aktor Pana Boga” film dok.

19.45 „Panorama”

20.10 „Hello Polonia”

20.30 „Program informacyjny 19.30”

20.55 „Pytanie dnia”

21.25 S. „O mnie się nie martw”

23.15 „Studio w kontakcie”

00.10 „Panorama”

08.05 „Był taki dzień”

08.10 „Na bitwym szlaku”

08.35 „Było, nie minęło”

09.00 S. „Stulecie Winnych”

09.40 S. „Podróż z historią”

10.10 „Historia Polski” film dok.

11.10 „Encyklopedia II wojny światowej”

11.35 „Polacy na ratunek Żydom”

11.45 S. „Wszystkie kolory świata”

12.35 „Historia kuchni polskiej” film dok.

13.15 S. „Jan Serce”

14.05 „Wielka droga” film fab.

15.35 „Uciekinier” film dok.

16.35 S. „Korona królów”

16.55 „Sensacje XX wieku”

17.45 „Powstanie zwykłych ludzi” film dok.

18.40 „Jedna z żołnierskich dróg” film dok.

19.20 „Fake czy historia?”

20.10 S. „Stulecie Winnych”

20.50 „Jesienne opowieści” film przyrodniczy

21.40 S. „Kroniki Hitlera”

22.30 „Generał Władysław Sikorski. Tajemnica śmierci” film dok.

23.30 S. „Droga do triumfu”

00.25 „Sensacje XX w.”

01.00 Słowo życia

01.05 Świat w obrazach

01.10 Informacje dnia

01.30 Zostań Żołnierzem RP

01.50 święty na każdy dzień

01.55 Kartka z kalendarza Powstanie Warszawskie

02.00 Aniół Pański

02.05 Ma się rozumieć

02.15 Rozmowy niedokończone

03.25 święty na każdy dzień

03.30 Każdy ma-łuch to potrafi

03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

04.00 Informacje dnia

04.20 Różaniec

04.50 Myśląc Historia

05.00 Apel Jasnogórski

05.20 Informacje dnia

05.40 Polski Punkt Widzenia

06.00 Prosto o gospodarce

06.20 Jestem mamą

06.35 Odpowiedzialni za Kościół

07.00 Koncert inauguracyjny w ramach 12. Europejskiego Spotkania Młodzieży Redemptorystowskiej

08.20 Muzyczne chwile

08.35 Zdrowie z Bożej Apteki

08.55 Kartka z kalendarza Powstanie Warszawskie

09.00 Informacje dnia

09.15 Polski Punkt Widzenia

09.35 Każdy ma-łuch to potrafi

09.50 Słowo życia

10.00 Szkaplerz – znak Maryi

10.25 święty na każdy dzień

10.30 Otwarcie zwyczajnego zgromadzenia ogólnego Synodu Biskupów

12.00 Misja Szczecin, Poznań – Argentyna

12.25 Jestem mamą

12.40 Prosto o gospodarce

13.00 Aniół Pański

13.03 Informacje dnia

13.20 Spektakl teatralny: Pupil pupila. Komedie w jednym akcie

13.55 Ewangelia nasz biznesplan

14.30 Msza święta z Jasnej Góry

15.20 Muzyczne chwile

15.30 Krzywdy

16.00 Zawód: Prymas Polski

16.50 Ma się rozumieć

17.00 Informacje dnia

17.10 Na zdrowie

17.30 Kierownik duchowy Sekretarki Bożego Miłosierdzia

18.00 Po stro-nie prawdy

18.50 Muzyczne chwile

18.55 Poczet Wiel-kich Polaków

19.00 Aniół Pański

19.05 Informacje dnia

19.15 Rozmowy niedokończone

20.25 święty na każdy dzień

20.30 Opowieści Starego Testamentu

21.00 Informacje dnia

21.20 Różaniec

21.50 Myśląc Ojczyzna

22.00 Apel Jasnogórski

22.20 Informacje dnia

22.40 Polski Punkt Widzenia

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

23.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj

Kierownik Artystyczny Teatru:
Irena Litwinowicz

11 października 2024 r.
godz. 18:00

Dom Kultury Polskiej w Wilnie
ul. Naugarduko 76
Sala Teatralna
(wejście od ul. Kauno)

Reżyseria:
Inka Dowlasz

Scenografia:
Rafał Piesliak

Muzyka:
Mariusz Czarnecki

Choreografia:
Tatiana Siedunowa

Aleksandras Fredo

“PONAS JOVIALSKIS”

Dviejų veiksmų komedija

Polski Teatr w Wilnie - powodzianom

Aleksander hr. Fredro

PAN JOWIALSKI

Komedia w dwóch aktach

Patronat Ambasady RP w Wilnie

**DOCHÓD ZE SPEKTAKLU ZOSTANIE PRZEKAZANY
JAKO POMOC POWODZIANOM W POLSCE**

Bilety do nabycia poprzez **paySera**
Informacja pod tel.
+370 686 44703
Cena biletu: 10 EUR

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA Wschodzie
im. Jana Chładowskiego

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Patron
honorowy:

Patroni
medialni:

KURIER
WILENSKI

124.lt
Wilnoteka.lt

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte. Tel. +370 666 858 555

USŁUGI

Pomagam i doradzam w sprzedaży bądź wynajęciu domu, mieszkania lub ziemi. Tel. +370 645 444 47

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajozrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno, tel. +370 684 30 018

POZNAJMY SIĘ

Kawaler, 48 lat, pozna kobietę do stałego związku. Tel. 0048 509 758 058

PRACA

Hotel zatrudni na pół etatu emerytkę.
Tel. +370 699 547 18

Kobieta poszukuje pracy (proponować różne warianty). Tel. +370 676 673 47.

SPRZEDAŻ

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona.
Tel. +370 600 18 083 (Leon)

NAPRAWIAMY

- telewizory (LCD, plazmowe)
- komputery • monitory
- kamery wideo
- cyfrowe aparaty fotograficzne
- wieże muzyczne i inną aparaturę dźwiękową
- telefony komórkowe, radiotelefony
- mikrofalówki, odkurzacze.

Wykonujemy skomplikowany remont. Udzielamy gwarancji.

Vilnius, ul. Kauno 34
tel. 8 655 22234
www.taisykla.com

Zatrudnimy ślusarza (mechanika)

- wynagrodzenie od 800 euro
- miejsce pracy: Wilno, Birbynių g. 4A
- obowiązki: remont samochodów

Informacja:

+370 685 040 80

info@klion.lt

Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej (**Naugarduko**) 76. Pokój Nr. 211. Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem tel. (+370 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00. Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Gimnazjum im. Władysława Syrokomli w Wilnie

ma zaszczyt zaprosić

na uroczyste obchody

Jubileusz 70-lecia

4 października

2024

10:00

14:00

Msza Święta Dziękczynna
w kościele
pw. św. Rafała Archaniola
w Wilnie
ul. Śnipiškų 1

Uroczysta gala
w Domu Kultury Polskiej
w Wilnie
ul. Naugarduko 76

Zaproszenia można odebrać w godzinach pracy 27-30 września w sekretariacie Gimnazjum im. Władysława Syrokomli w Wilnie przy ul. Linkmenų 8.

KURIER
WILENSKI

Dotrzyj do naszych Czytelników!

DZIAŁ REKLAMY I OGŁOSZEŃ

Wilno, Birbynių 4A, 2 piętro, gabinet 12, tel./faks. 85 260 84 44,
e-mail: reklama@kurierwilenski.lt;
Zapraszamy w godz. 8:00-16:30 (w dni pracy)

Wilno w Gdańsku
Vilnius Gdanske

FILM
MUZYKA
LITERATURA
SZTUKI
WIZUALNE
Między Neris a Motławą

SPOTKAJMY SIĘ!
Instytut Kultury Miejskiej
Stacja Orunia GAK

Kot przeszedł prawie 1,5 tys. km, by wrócić do domu

Wzruszająca historia w USA. Kot syjamski przebył niespełna 1,5 tys. km, aby wrócić do swoich właścicieli. Poszukiwania zwierzęcia trwały dwa miesiące. Rayne Beau to 2,5-letni kot syjamski. Jego właściciele Susanne i Benny Anguiano razem ze swoim pupilem odwiedzili Park Narodowy Yellowstone. Wtedy przeżyli chwile grozy — kot podczas wycieczki uciekł do lasu. Początkowo para próbowała samodzielnie odnaleźć zwierzę. Jednak wszystkie próby poszły na marne. — Mój mąż jest moim bohaterem, bo codziennie godzinami błąkał się po lesie w poszukiwaniu kota — powiedziała Susanne Anguiano. Fot. Freepik.com

Ponad 6,5 tysiąca osób w tańcu haka

Nowa Zelandia pobiła światowy rekord w masowym wykonaniu tradycyjnego tańca maoryskiego haka. Tytuł straciła Francja. Gospodarze stadionu sportowego Eden Park w Auckland, gdzie odbyło się wydarzenie, przekazali w oświadczeniu, że 6531 osób wykonało w niedzielę taniec haka „Ka Mate”. Poprzedni rekord z 2014 roku wynosił 4028 osób. — Haka to ważna część naszej kultury i powrót mana (prestiżu) tego światowego rekordu z Francji do ziemi pochodzenia oraz wykonanie tego tańca prawidłowo i z dumą miało fundamentalne znaczenie — powiedział ambasador kultury HAKA i współzałożyciel Trustu Terapii przez Muzykę Raukauri, Hinewehi Mohi. Haka to tradycyjny taniec wykonywany na powitanie plemienia przybywającego w gości lub w celu dodania wojownikom animuszu przed bitwą. Obecnie jest wykonywany podczas ważnych wydarzeń i stanowi najbardziej znany rytuał nowozelandzkiej drużyny rugby przed meczami.

Słoń Ninio kończy 25 lat

Słoń Ninio kończy 25 lat. Zwierzę od ponad 15 lat jest mieszkańcem poznańskiego zoo. Słoń Ninio urodził się w Ramat Gan, niedaleko Tel Awiwu. Następnie trafił do Warszawy, Sosto na Węgrzech, a od 2009 r. jest już na stałe w Poznaniu. „Nasz tutejszy dom, Słoniarnia, jest remontowany. Jeśli mnie zobaczycie, to na bardzo od was oddalonych, południowych wybiegach, mocno ukrytych przed waszym wzrokiem. Dałem się przekupić gałązkami klonu, żeby przez chwilę pozować do kamery, bo, wiecie — dwudzieste piąte urodziny. Wpadało po prostu, a skoro dawali świeże gałęzie, to czemu nie” — przekazali pracownicy zoo. Fot. Freepik.com

Fotomigawka

Emocje kibiców podczas finału Pucharu FPro LFF w Kownie Fot. Orestas Gurevičius, ELTA